

Upravništvo, Ljubljana, Knafljeva
ulica 6 — Telefon št. 8122, 8123,
8124, 8125, 8126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 1.
Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
8122, 8123, 8124, 8125, 8126 Maribor,
Grajski trg 7, telefon št. 24-55.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Mussolini v Nemčiji

Mussolinijev obisk v Nemčiji je trenutno potisnil v ozadje mnoge druge mednarodne dogodke in postavil v ospredje mednarodnega zanimanja najrazličnejša ugičanja o razmerju evropskih velesil, kakor se nam to kaže v novem mednarodnem razvoju. Obisk bi bil že sam po sebi dogodek prve vrste, saj gre za sestanek dveh diktatorjev, dveh vodij, predstavnikov dveh sorodnih režimov, katerih ideološke osnove so vsaj na zunaj enake, četudi se v notranji organizaciji pojavljajo pomembne razlike. V tem trenutku pa je obisk še pridobil na važnosti zaradi vpliva, ki ga utegne imeti na mednarodni razvoj v zvezi z mednarodnimi homotijami zadnjega časa.

Mussolinijev sestanek s Hitlerjem je bil sklenjena stvar že spomladi in so ga od tedaj naprej listi neprestano napovedovali, da si še ni bil uradno določen njegov datum. Sestanek obeh državnikov je bil od vsega početka napovedan kot Mussolinijeva vrnitev Hitlerjevega obiska v Stra pri Benetkah v juniju leta 1934. Mussolini in Hitler sta tedaj šla narazen, ne da bi se bili stališči Italije in Nemčije bistveno zblizali. Dovolj je, ako spomnimo čitatelje na tem mestu na znane dogodke v Avstriji, ki so sledili v juliju istega leta in ki so dovedli do umora avstrijskega kancelarja Dollfussa. Mussolini je tedaj prav energično nastopil, da je Hitlerja opozoril na nevarnosti nemškega vmešavanja v avstrijske notranje zadeve.

V treh letih od takrat pa se je marsikaj spremenilo. Italija se je zapletla v abesinsko afero in nemška pomoč ji je postajala od dne do dne bolj dobrodošla, saj se je ž njo zavarovala pred nevarnostjo izolacije, ki ji je tedaj pretila. V podobnem, ali celo še bolj kočljiv položaj pa je spričo svoje čedalje večje agresivnosti kmalu našla tudi Hitlerjeva Nemčija, ki se je zato spet začela ozirati na Italijo kot svojo nujno zaveznico. Tako je iz nekakega samo po sebi podanega medsebojnega podpiranja nastal polagoma položaj, ki se je bolj in bolj razvijal v formalno zaveznitvo. Španska državljanska vojna in protiboljševiška kampanja sta dodali še nove momente medsebojnega sodelovanja obeh avtoritarnih velesil in obisk italijanskega zunanega ministra grofa Ciana v Nemčiji v oktobru lanskega leta, ki je dovedel do podpisa tako zvanega berchtesgadenskih protokolov, je bil samo naravna posledica tega razvoja v italijansko-nemških odnosih.

Od tedaj italijansko-nemško sodelovanje ni prav nič izgubilo na svoji oportunisti za oba zaveznika. Novi dogodki, v katerih je našlo ponovne možnosti svoje preizkušnje, so ga le še bolj utrčili, vendar še vedno, vsaj kolikor je znano, nima značaja formalne zveze. To je tudi razumljivo, saj si niti v Italiji, niti v Nemčiji odgovorni državniki niso hoteli preveč vezati svoje svobode akcij, ki si jo želita Rim in Berlin ohraniti tudi za bodoče.

Dasi sta v zadnjem času pokazali oboje avtoritarni državi veliko zunanepolitično odločnost, ki je nedvomno dvignila njun zunanepolitični prestiž, sta slej ko prej ostali realni v pogledu presojanja možnosti in posledic svoje morebitne večje povezanosti v razmerju do ostalih evropskih velesil. V Rimu in Berlinu prav dobro vedo, da bi ojačanje njunega sedanjega sodelovanja v obliki novih zvez nujno izzvalo reakcijo v Parizu in Londonu, ki bi svojo mednarodno politiko še bolj navezala drug na drugega kakor se je to že dosedaj zgodilo. Razen tega je znano, da si tako Italija kakor Nemčija močno prizadevata, da bi pridobili na svojo stran Anglijo in s tem izločili Rusijo od sodelovanja z zapadnimi velesilami.

V zadnjem času je bilo mnogo govora o nekakšni razdelitvi interesnih sfer med Italijo in Nemčijo. Politika medsebojnega sodelovanja naj bi sčasoma Nemčiji sprostila njene roke v srednji in vzhodni Evropi severno Dunava. Italiji pa bi zato ostala svoboda akcij v državah južno Dunava in s tem v vsem sredozemskem prostoru. Za Nemčijo bi bila taka razdelitev medsebojnega vpliva morda zelo koristna, ker bi ji odpirala velike možnosti za njeno ekspanzijo proti vzhodu. Toda Italija se očitno noče odreči vpliva na vso srednjo Evropo, na hoče zato tudi svoje sodelovanje z Nemčijo ohraniti v mejah, ki ji navzlic medsebojni podpiri še vedno lahko nudijo svobodo akcij v vseh glavnih smereh njene zunanje politike.

Mussolini se je ob upoštevanju tega položaja zopet izkazal za dalekovidnega državnika, ko je pred svojo obiskom pri Hitlerju ustvaril vsaj možnost sporazuma s Francijo in Anglijo s tem, da je pristal na pariški posvetovanja glede italijanskega sodelovanja pri izvažanju pomorskega nadzorstva v Sredozemlju. Tako se ni le izognil morebitnemu prehudemu pritisku nemškega kancelarja, temveč je obenem odvzel slehernemu pretiranu ost vsajemu obisku v Nemčiji sploh.

Po vsem tem se zdi zelo verjetno, da

Hitler in Mussolini: Hočemo mir!

Na manifestativnem zboru v Berlinu, ki se ga je udeležilo nad milijon ljudi, sta govorila Hitler in Mussolini o najtesnejši povezanosti narodnega socializma in fašizma ter naglasila miroljubnost Italije in Nemčije

Berlin, 28. septembra. Br. Nemška prestolnica je priredila danes na čast predsedniku italijanske vlade in voditelju italijanskega fašizma Benitu Mussoliniju manifestacijo, kakršne niti na paradah bogati italijanski fašizem v teku svojega 15-letnega obstoja še ni doživel. V večernih urah se je zbralo na prostnem Maifeldu ter na bližnjem olimpijskem stadionu in po vseh okoliških ulicah in trgih nad milijon ljudi, da počaste voditelja italijanskega fašizma in prisluhnejo besedam dveh mož, ki se smatrata za najbolj poklicana predstavnika svojih dveh narodov: Hitlerja in Mussolinija. Ze v ranih popoldanskih urah so se začele valiti od vseh strani nepregledne množice, ki so do večera napolnile prostra-

no poljano, slavnostno okrašeno z nešteti milo obličnicami in žarometi ter plapolajočimi zastavami s simboli obeh pokretov, hitlerjevskim kljukastim križem in fašističnim liktorskim snopom.

Med silnimi ovacijami zbranega naroda sta se Hitler in Mussolini s svojim spremstvom podala na častno tribuno, kjer so se zbrali najvišji odličniki Nemčije in narodno socialistične stranke.

Po pozdravu berlinskega župana, ki je v imenu prestolnice nemškega rajha izrekel dobrodošlico Mussoliniju ter podčrtal pomen te zgodovinske manifestacije, je stopil na govorniški oder državni kancelar Adolf Hitler ter spregovoril:

Hitler:

Vsak poskus, porušiti našo skupnost, bo doživel popoln neuspeh

Pravkar smo pričeli zgodovinskega dogodka, ki ga v takem obsegu in v tej obliki zgodovina še ni videla. Nad milijon ljudi se je zbralo tu k manifestaciji, katere se v duhu udeležuje nad 115 milijonov pripadnikov obeh narodov nemškega in italijanskega. Vsakdo izmed nas čuti, da ta manifestacija ni običajno zborovanje, kakršna se vrše tudi drugod, marveč izraz pripadnosti k skupni ideji, k skupnim idealom in interesom. Globlji smisel manifestacije je odkriti želja, da našim državam zagotovimo mir, ne mir, ki bi naj bil nagrada za strahopetnost, nego mir kot uspeh zavezne odgovornosti in delavnosti. S tem mislim, da najboljšo služimo onim interesom, ki preko naših dveh narodov morajo biti interesi vse Evrope. Današnja naša manifestacija je najboljši dokaz, da si noben narod na svetu ne želi tako odkritosrčno miru, kakor nemški narod, kajti tudi noben drugi narod ni na lastni koži spoznal tako strahotnih posledic strahopetne popustljivosti, kakor jih je spoznal nemški narod. Pred nastopom narodnega socializma je poteklo polnih 15 let zatiranja, izsiljevanja in poniževanja nemškega naroda. 15 let silne duševne in materialne stiske. Brezidejni liberalizem in lažna demokracija nista rešila nemškega naroda tega nasilja in suženjstva, kakršnega zgodovina še ne pozna. Zato je narodni socializem postavil druge ideje, da zopet pribori nemškemu narodu one pravice, ki so mu jih poldrugo desetletje odrekli. Danes moram pred vsem našim narodom in pred vsem svetom povedati: Italija, posebno še fašistična Italija pri tem zatiranju nemškega naroda ni sodelovala, marveč je pokazala polno razumevanja za upravičene zahteve velikega nemškega naroda in priznala, da

ima tak narod pravico do dostojnega življenja in ne nazadnje do svoje narodne časti. Z resničnim zadovoljstvom nas navdaja, da je naposled napočila ura, da se lahko tega v tako svečanem trenutku spomnimo. Iz skupnosti fašistične in narodno socialistične revolucije je danes nastala skupnost naziranj in dejanj. To je prava sreča za nas in za ves svet v času, ko se povsod kažejo tendence rušenja in deformacije. Fašistična Italija je po genialnih ustvarjalcih dejanjih enega samega moza postala nov imperij. Vi, Benito Mussolini, pa ste se mogli v teh dneh sami prepričati, da je Nemčija po svojem narodnem zahtevanju in po svoji vojaški sili znova postala svetovna velesila (dolgotrajno viharo pritjevanje). Moja naših dveh držav je največje jamstvo za ohranitev Evrope, ki ima še smisel za svojo kulturno misijo in ni voljna, da bi se dala razrušiti po destruktivnih elementih. Vi vsi, ki ste danes tukaj zbrani in vsi oni, ki poslušajo te besede širom sveta, morajo priznati, da sta ta dva nacionalna režima našla pot k samemu sebi in da stojita danes trdno drug ob drugem, in to v času, ko ideje naših demokratičnih marksističnih internacional povsod sejejo samo mržnjo in razdor. Vsak poskus, to narodno skupnost razrušiti ali razdružiti z medsebojnim izigravanjem, sumničanjem in podtikanjem neresničnih ciljev, bo naletel na neuspeh ne samo zaradi želje 115 milijonov, ki ob tej uri z nami manifestirajo, nego še prav posebno po volji dveh mož, ki danes pred vami stojita in govorita.

Viharno in dolgotrajno pritjevanje je sledilo Hitlerjevemu govoru, godba pa je intonirala narodno socialistično in fašistično himno.

Mussolini:

Na vprašanje, kaj bo rodil ta sestanek, odgovorjam: Mir!

Ploskanja in vzkljanja pa ni hotelo biti konca, ko je govornik napovedal, da bo sedaj govoril Mussolini. Ko se je pojavil na govorniškem oderu, ga je množica pozdravila s fašističnim pozdravom in klici: Duce. Ko je naposled na mig rediteljev zavladala tišina, je Mussolini spregovoril v nemškem jeziku:

Tovariši! Obisk, ki sem ga napravil Nemčiji in njenemu voditelju in govor, ki ga imam sedaj tu, predstavlja največjezi govor v življenju naših dveh narodov in v mojem lastnem življenju. Manifestacije, s katerimi sem bil sprejet, so me globoko ganile. Moj obisk se ne more meriti s istim merilom kakor drugi diplomatski politični obiski. Dejstvo, da sem prišel v Nemčijo, ne pomeni, da bom jutri poloval kam drugam. Ne samo v svojstvu šefa italijanske vlade sem prišel k vam, marveč tudi v svojstvu šefa italijanske revolucije, ki je glavna osnova odkritega in tesnega zavezništva z vašo nacionalno revolucijo. Najsi so bila poka obeh revolucij različna, cilj, ki sta ga obe revoluciji hoteli doseči in sta ga tudi dosegli, je bil isti: svoboda in neokrnjene pravice naroda. Fašizem in nacionalizem sta oba izraz enakopravnosti in zgodovinski dogodek v življenju naših dveh narodov, ki sta po stoletnem trpljenju šele po teh dogodkih prišla do svojih pravic. Za moj obiskom v Nemčiji se ne skrivajo nikakršni skrivni nameni. Nisem prišel za to, da želim itak dovolj razkosano Evropo še bolj razkosati. Moj obisk ima samo namen, da znova potrdi obstoj in čvrstost oziroma Rim-Berlin, ki ni naperjena proti nobeni drugi državi. Narodni socializem in fašizem hočeta mir in sta vedno pripravljena delati za resničen in plodonosen mir, ki ne gre molče preko vprašanja sodelovanja med narodi, marveč

to vprašanje rešuje. Vsemu evetu, ki napeto sprašuje, kaj bo rezultat sestanka v Berlinu, odgovorjava vaš voditelj in jaz na glas in z vsem poudarkom: MIR. Kakor je 15 let fašizma dalo Italiji na zunaj in duhovno nov obraz, tako je tudi naša revolucija dala Nemčiji nov obraz. In ta obraz nove Nemčije je sem hotel videti in spoznati. Sedaj sem še bolj kakor poprej prepričan, da je nova Nemčija v svoji moči, v svojem upravičenem ponosu in v svoji miroljubnosti temelji nove Evrope. Uverjen sem, da je vzrok vsega nezaupanja, ki ga srečavamo drugod, taš v tem, ker ne poznamo nove stvarnosti. Življenje narodov ni kakor življenje človeka, dano samo enkrat, nego se vrši v njem neprestani proces prerajanja in preosnove. Presojati narod na temelju številki ali 20 letne literaturo je pogreška, ki lahko postane usodna. Ta napaka se je premnogokrat zagrešila nad Italijo. Če bi nacionalno revolucijo Nemčije in Italije bolje poznali, bi odpadli marsikateri predsodek in mnogi epori bi izgubili svojo namišljeno upravičenost. Narodni socializem in fašizem imata iste sovražnike, ki služijo istemu gospodarju, t. j. tretji internacionali. Imala pa tudi premnog skupnih vprašanj, oba verujeta v veljo in moč svojih narodov in oba poveljujejo delo v vsaki obliki, oba s naslanjato na mladino, ki jo vzgajata k disciplini, k patriotizmu in jo učita prezirati le-nuharsko življenje. Obnovljeni imperij Rima je plod tega duha, ki preveva Italijo. Nova Nemčija je prav tako plod duhovne moči, vere v idejo, na katero je veroval fašizem en sam človek, ideja, ki je dala svoje mučenike, ki je postala napravo ideja manjšine ki pa si je naposled po svoji zmagovitosti poti očistil vsa nemški narod.

Nemčija in Italija zasledujeta iste cilje tudi na polju gospodarske avtarkije. Brez gospodarske neodvisnosti ni politične neodvisnosti. Narod velike vojaške moči lahko postane žrtev gospodarske blokade. Mi smo to izkusili na svoji lastni koži. 52 ženevskih držav je sklenilo kriminalne sankcije proti Italiji, ki so se tudi z vso strogostjo izvajale. Niso pa dosegle svojega cilja, pač pa so dale fašistični Italiji priliko, da je pred vsem svetom pokazala in dokazala svojo odpornost. Kljub vsemu

pritisku se Nemčija ni priključila sankcijam in tega ji ne bomo nikdar pozabili! Tu se je prvič popolnoma jasno pokazal obstoj tesnega sodelovanja med narodno socialistično Nemčijo in fašistično Italijo. To, kar je sedaj vsemu svetu znano kot os Rim-Berlin, je nastalo v marcu 1935 in je v zadnjih dveh letih postajalo vedno močnejše ter je oba naroda politično še bolj okrepilo. Kot človek in politik imam isto moralno: govoriti vedno jasno in odkrito in če imam prijatelja, hočem z njim marširati skupno do zmage! (Dolgotrajno, viharo pritjevanje).

Vsi argumenti, ki jih navajajo proti nam naši nasprotniki, so ničvi. Niti v Italiji, niti v Nemčiji ni diktature. Nobena vlada na svetu ni tako resničen izraz volje ljudstva kakor sta vladi v Italiji in Nemčiji. Največji demokraciji, kar jih doslej poznamo, sta danes v Italiji in Nemčiji. Drugod vodijo pod plaščem demokracije politiko in usodo države hlapi kapitalizma in sebičnosti, ki poznajo le svoje interese in interese med seboj se prepirajočih strank. V Nemčiji in Italiji je popolnoma izključeno, da bi zasebni interesi vplivali na državno politiko. Italijansko-nemška skupnost pa ima svoj izraz tudi v skupni borbi proti boljševizmu. Ta moderna oblika bizantinskih nasilnikov zlorablja lahkovernost množic, boljševizem je režim krvi in vislic. To obliko režima in politike je fašizem takoj povojni začel energično zatirati. Zatiral jo je z besedo in orožjem, kajti, če beseda ne zadošča, in če okoliščine zahtevajo, moramo pač seči po orožju. (Viharno pritjevanje). Tako smo mi napravili tudi v Španiji, kjer je padlo na tisoče italijanskih prostovoljcev za rešitev evropske kulture, ki še lahko doživi svojo obnovo in zopetno vstajenje, če se reši Moskve in Zeneve ter krene po poti naših nacionalnih revolucij.

Tovariši, prehajam h koncu: Mi in vi delamo izven naših državnih meja nobene propagande, kajti naše ideje se bodo po svoji lastni moči in sili povsod zasidrale in končno zmagale. Jutrišnja Evropa bo fašistična po logičnem razvoju dogodkov, brez naše propagande. Dvašet let je poteklo, odkar je vaš volitelj Adolf Hitler osamljen zaklical nemškemu narodu: Narod, vstani! Ta klic je postal bojni klic vsega nemškega naroda in Nemčija je vstala zmagovalna! (Dolgotrajne ovacije Hitlerju). Ne vem, če in kdaj bo vstala Evropa. Že na kongresu v Nürnbergu je

bilo povedano, da so na delu nam dobro znane tajne sile, ki bi hotele zanetiti nov svetovni požar. Zato je tembolj važno, da sta naša dva naroda v teh časih povezana v čvrsti skupnosti. Današnja veličastna manifestacija to zgovorno izpričuje, in je gigantski dokaz za našo skupno odločnost. Zadnje stavke Mussolinijevega govora je sprejela množica s frenetičnim ploskanjem in večminut trajajočimi ovacijami, godba pa je zaigrala nemško državno in narodno socialistično himno, ki jo je zapela vsa milijonska množica.

Med neprestanimi ovacijami sta se nato podala Hitler in Mussolini s svojim spremstvom v vladno ložo olimpijskega stadiona, kjer je bila zbrana množica 120.000 ljudi. Tu se je na čast Mussoliniju vršil velik defile nemške vojske. Nastopili so vsi rodovi vojske, mornarice in letalstva. Zvečer je bil prirejen slavnostni koncert, ki so ga, kakor vso večerno manifestacijo prenašala vse nemške in italijanske radijske postaje.

Na grobu Friderika Velikega

Berlin, 28. septembra. AA. Pri obisku v Potsdamu si je Mussolini ogledal grad Sanssouci, garnizijsko cerkev in grob Friderika Velikega. Pred fašističnim domom v Berlinu je Mussolinija sprejelo 2500 fašistov in 3500 dekcev in dekile italijanskih mladinskih organizacij v Nemčiji ter mnogo članov italijanske kolonije v Nemčiji. Mussoliniju so predstavili direktorij in tajnika fašistične stranke na Nemskem, nato se je pa vpisal v knjigo fašistov. Ker se je po pozdravno vzkljanje množice, zbrane pred poslopjem, neprestano ponavljalo, je Mussolini stopil na balkon in z mahanjem roke pozdravil manifestante. Nato si je ogledal prostore fašističnega doma. Pri povratku je Mussolinija spremljal namestnik vodje, minister Hess.

... in v vojnem muzeju

Ob devetih je Mussolini obiskal s svojim spremstvom vojaški muzej, kjer si je pozorno ogledal zanimive zbirke. Pomudil se je pri maski maršala Hindenburga, nato si je ogledal tudi druge dvorane in se posebno zanimal za stvari in spomine na Napoleona in Friderika Velikega, pa tudi za zbirko orožja, kjer je opazil mnogo italijanskega orožja iz starih časov.

Pogajanja z Italijo

Uspeh konference pomorskih strokovnjakov v Parizu odvisen od diplomatskih pogajanj v Rimu

Rim, 28. septembra. p. Konferenca pomorskih strokovnjakov v Parizu ima pred vsem nalogo, določiti način in obseg italijanskega sodelovanja pri kontroli na Sredozemskem morju na osnovi nyonskega sporazuma. Določeno je tudi bilo, da bodo strokovnjaki v primeru kakršnih težav tehnične ali političnega značaja sami skušali urediti sporna vprašanja, ker dopušča nyonski sporazum možnost, da Anglija in Francija po svojem lastnem predurku v primeru potrebe reorganizirata kontrolne operacije in določita tudi nove meje po-ameznih področij, na katere je bilo Sredozemsko morje razdeljeno.

Rimski politični krogi sidiijo, da bodo pomorski strokovnjaki, če francoska in angleška vlada ne bosta hoteli pristati na spremembo mej omenjenih področij, na katerih naj bi vojne ladje posameznih držav izvrševale kontrolo in ščitile mornarice, na tavorne ladje, lahko brez težav našli praktičen kompromis, po katerem bodo italijanske vojne ladje skupno s francoskimi in angleškimi nastopale po vsem Sredozemskem morju, tudi na področjih, ki so bila po nyonskem sporazumu pridržana le za francosko in angleško vojno mornarico. Angleško-francoski posredovanje v Rimu je postavilo italijansko sodelovanje v borbi proti piratskim podmornicam in letalom na Sredozemskem morju v neposredno zvezo s takojšnjo načelno ureditvijo vseh vprašanj, ki se tičejo španske državljanske vojne. Na ta način so bi-

li eventualni sklepi konference pomorskih strokovnjakov podrejeni diplomatskim zahtevkom v Rimu. Dejanski sklepi pariške konference strokovnjakov se bodo izvedli le, če bodo diplomatska pogajanja med Rimom, Parizom in Londonom uspešna. Ta pogajanja se tičejo predvsem umika tujih prostovoljcev iz Španije in ukinitve nadaljnjega oskrbovanja obeh nasprotujočih si španskih taborov s hrano in vojnimi potrebščinami, kakor tudi usode Balearskega otočja in španskih kolonij.

Glede na te okoliščine sodi italijanski tisk, da je bila naloga konference pomorskih strokovnjakov reducirana na tehnična vprašanja in da v nobenem primeru ne bo mogla doseči onega uspeha, ki se je prvotno pričakoval od nje, če se rimska diplomatska pogajanja ne bodo končala s popolnim sporazumom o vseh španskih zadevah. Ta pogajanja se bodo mogla pričeti seveda šele, ko bo italijanska vlada odgovorila na vprašanja, ki sta jih odpravnila poslov francoskega in angleškega poslanstva v Rimu predložila zunanemu ministru Cianu. Italijanski listi kritizirajo tako postopanje zapadnih velesil in naglašajo, da je depulsišana francosko-angleška zahteva, naj Italija precizira svoje namer glede Španije, ker bi bilo treba tako zahtevo postaviti predvsem Franciji, ki v sodelovanju z Rusijo po mnemu italijanskih listov mnogo bolj podpira republikanski stvar v Španiji kakor Italija nacionalistično.

Nobenih opravičil za zločin Japonske

Zeneva, 28. septembra. Ženevski odbor 23 to je komisija Društva narodov — se je v ponedeljek nepričakovano baval v dogodki na Kitajskem ter sprejel zelo odločen sklep, ki pomeni najostrejšo obsodbo Japonske. Sklep se glasi:

»Odbor Društva narodov za Daljni vzhod je natančno proučil vprašanje letalskih napadov na kitajska nezaščitenata mesta. Odbor izraža svoje globoko obžalovanje zaradi teh napadov, pri katerih je bilo uničenih na tisoče nedolžnih kitajskih državljanov, med drugimi tudi na tisoče nedolžnih žensk in otrok. Odbor izjavlja, da ni nobenega opravičila za to zločinsko postopanje, ki povzroča ogorčenje in razburjenje po vsem svetu. Odbor oboja soglasno in z vso ostro stjo zračno bombardiranje odprtih mest po japonskih letalih.«

Predno je odbor sprejel ta svoj sklep, je poslušal še obtožnico kitajskega delegata Wellingtona Koa. Njegov govor je bil tako pretresujoč, kakor še nobeden od Briandove dobe. Navzoči odborniki so kitajskemu delegatu neprestano aplavdirali. Willington Koo je zahteval energičnih ukrepov proti Japonski, ki je napadla Kitajsko s 350.000 možmi. Izjavil je med drugim: Ako Društvo narodov že ne more ščititi napadenih, potem naj vsaj prizna dejstvo napada. Ako ne more uporabiti svojih zakonov proti množinskim umorom, potem naj vsaj prizna, da so se množinski umori zgodili. Ako ne more preprečiti strahot zračnih napadov na odprta mesta, potem naj vsaj izrazi čustva, ki so obenem čustva vsega civiliziranega sveta.

Naši kraji in ljudje

Domžale v spomin Viteškemu kralju Slovesno odkritje spominske plošče na narodni šoli

Domžale, 28. septembra. Tri leta že potekajo, odkar se je zgrnila nad našo zemljo neizmerna bol. Tri leta je že, ko je moral nasilno oditi od nas On, ki je bil naš Vodnik, Zaščitnik vseh Jugoslovenov! Toda, čim dlje smo oddaljeni od tega žalostnega dne, tem bolj jasen stoji pred nami Njegov lik, tem bolj nam je razumljiva tragedija 9. oktobra in vedno bolj pogrešamo izgubo, ki smo jo morali utrpeti. Bol nad našo zemljo ni izginila. V temninu pada žarek z Oplenca in nam vlija nado, da je duh Aleksandra vedno med nami, da bil nad Njegovim sinom in nad jugoslovenskim narodom.

Da se oddolžimo njegovemu spominu, da sejemo seme njegovih hotenj med one, ki jih je On gledal kot nosilce boljše bodočnosti jugoslovenskega naroda, smo se domžalski Odrasli odločili, da odkrijemo spominsko ploščo blagopokojnemu Viteškemu kralju na proslavi narodne šole v Domžalah. Odkritje bo 10. oktobra ob 11. ob sodelovanju naše dične narodne vojske ter vseh narodnih društev s Sokolom na čelu. Spored prireditve je naslednji, ki jo priredi Sokol v svojem domu. V nedeljo 10. oktobra ob 9.30 bo prihod vojske v Domžale; 10.30 zbor vseh organizacij na sokolskem telovadišču, nato odhod k šoli. Tu bo odkritje plošče, nato spreved po trgu, ki se zaključuje z defilejem in pozdravom blagopokojnemu kralju Aleksandru pred Njegovim spomenikom.

Plošča, ki bo vzidana v šolo, naj bo naša mladini v svetel opomin, da je njena naloga služiti narodu le na način, kakor mu je služil On, ki je dal zanj življenje. V pravem duhu jugoslovenstva bomo izvrševali Njegovo oporo, le tako bomo očevali njegovo, močno in enotno veliko Jugoslovenstvo.

goslavijo! Vabimo vso jugoslovensko javnost kamniškega okraja, Ljubljane in okolice, naj pohiti 10. oktobra v Domžale, da skupno, mirno in dostojno izpričamo vsem zvesto pripadništvo k Njegovim idejam in pripravljenost za izvrševanje Njegove oporo!

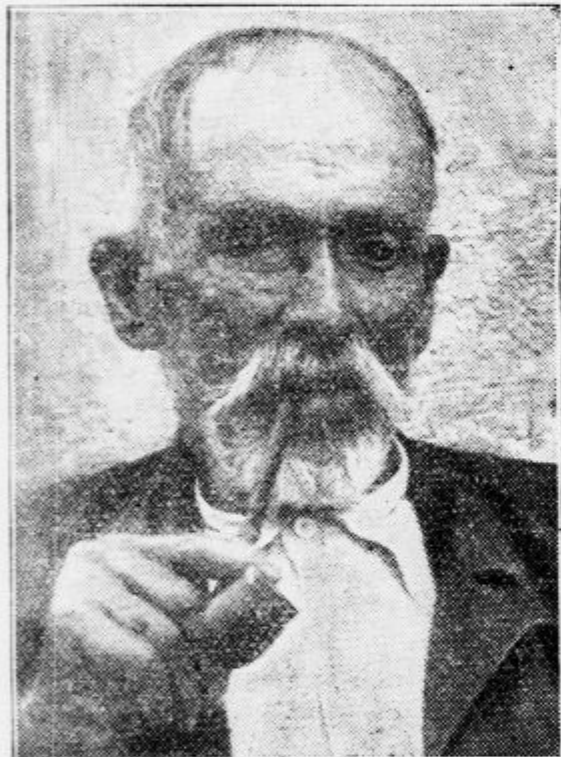
V nedeljo k odkritju spominske plošče junaku inž. Gosarju

Škofja Loka, 28. septembra. Junaku inž. Ivanu Gosarju, odkrijejo v nedeljo ob 10. spominsko ploščo na njegovi rojstni hiši v Stari Loki. Vest, da hoče sreska organizacija vojnih dobrovoljcev počastiti spomin svojega vojnega druga, ideologa in borca za našo svobodo, je navdala vso našo javnost z zadovoljstvom. Škofja Loka in z njo široko zaledje se bo v nedeljo poklonilo spominu proslavljenega moža. Prireditve je docela v rokah osrednjega odbora vojnih dobrovoljcev, s čemer pa seveda ni rečeno, da ne bodo tudi domačini storili vsega, da ne nedelja čim lepši praznik. Dobrovoljcev v Škofji Loki in njeni okolici je malo. Le štiri imena: posestnik Alič Anton s Pevna, Rudolf Horvat, učitelj v Škofji Loki, Starmar Valentin, posestnik na Suhi in Potočnik Andrej, sodar v Škofji Loki, potrjujejo, da je tudi naš ožji okoliš doprinal k ustvarjanju naše državne celine. Ti štirje dobrovoljci bodo pripravili, kar je potrebnega za naše domače razmere, da bo odkritje plošče potekalo tako, kakor je veliki pokojnik inž. Gosar zaslužil. Njegovemu delu pa se bo seveda priključila ostala javnost, ki je vabljen brez posebnih povabil.

Stoletnik Valentin Klemente

Od tretjega leta že vleče pipo, a še pred tremi leti je trikrat preplaval Savo — Zanimivi spomini čilega očaka

Bregana, 28. septembra. Ne samo Bregana, temveč tudi daljna okolica se dobro spominja starčka Valentin Klementa, ki je ob bregovih Breganice, Save in tudi Drave in Soče rezal šibe za svojo obit, za pletenje kosar. Mož, ki je še vedno čil in zdrav, je proslavil te dni redek praznik: stoletnico rojstva.

Stari Klemente, imenovan »Nono«, je iz Julijske Krajine, od koder je vsako leto prihajal v sezoni v naš kraj rezat in nabijati vrbove šibe za kosare. Pred dvajsetimi leti se je vsa obitelj Klemente preselila iz Pierisa, rodnega mesta tega stoletnika, v Bregano, kjer so bivali vse do nedavna. Zdal so v Zagrebu, kjer se dalje bavijo s pletenjem raznega blaga. Stari »Nono« sicer več ne dela, ker ne vidi, pač pa vodi obrt njegov sin Nikolaj. Je že stara tradicija, da prehaja ta obrt od očeta na sina, od sina na vnuka.

Posetil sem ga v Zagrebu, da mu čestitam k stoletnici. Predstavljal sem si slabotnega, skrušenega starčka, ki se ne more več premakniti z mesta. Toda na vse presenečenje sem ga našel na dvorišču, ko je sedel lepo zvrhan na stolu in z užitkom kadil pipo. Na majhno oddaljenost bi mu prisodil kakšnih 80 let. Lice mu je sicer

nagubano, glava pa še precej pokrita z rjavimi lasmi, edino sivi so brki in brada. Eno oko je izgubil, ko je bil star pet let, na drugo pa je lani oslepel. Zaradi pomanjkanja zobov malo težje izgovarja, toda razumeš ga vseeno prav dobro. Spomin ima zelo dober. Mene ni videl že deset let. Po glasu me sicer ni spoznal, toda ko sem mu povedal ime, se je takoj spomnil in me pričel izpraševati o raznih znancih iz Bregane, katerih se še vseh dobro spominja.

Na vprašanje, s čim se je hranil, da je doživel tako visoko starost, je odgovoril, da je jedel vse od kraja, kakor so drugi. Kaditi je počel že kot triletni otrok. Danes ne more biti brez svoje »fajfe«; če ne bi kadil, pravi, bi pač gotovo umrl. Zavetje tobaka, ki sem mu jih izročil, je spravlil v žep kakor dragocenost ali kakor bolnik krepčilo.

Pripovedoval je mnogokaj iz svojega stoletnega življenja. Poznal je Napoleonovo sestro princeso Elizo, ki je imela v onem kraju, kjer je bival, svoje posestvo. Še danes pomni, kako lepega psa je imela. Ko ji je poginil, mu je priredila imeniten pogreb, lepši kakor za človeka. To je katoliško Avstrijo močno razžalilo in so Elizo izgnali v Francijo. Poznal je tudi Napoleona novega nečaka. Še nam stari »Nono« zapoje pesem o Napoleonu, kakor so jo nekoč prepevali njegovi italijanski rojaki. Čeprav pod Avstrijo, so ljudje imeli radi Napoleona in so peli pesmi njemu v čast in slavo.

Stoletnik Klemente ni bil nikoli bolan, vedno je bil zdrav in močan. Skoraj neverjetno je, a vendar resnično, da je pred tremi leti, torej v starosti 97 let, na veliko presenečenje vseh prisotnih trikrat preplaval Savo na najširšem mestu blizu Zagreba. Prisotni karibski študenti so mu nato izročili lepo karikaturu v priznanje njegove hrabrosti.

Današnjim izumom in napredku tehnike se stoletni starček prav nič ne čudi. Bistri mož je vedno pozorno sledil toku časa. Na vprašanje, kako dolgo še želi živeti, je odgovoril: »Ne mislim še tako kmalu umreti. Počutim se prav dobro, in če bi videl, bi tudi še delal in prišel pogledat v Bregano. Tako pa moram največ samo sedeti in se zabavati s svojo »fajfo«. — Tako je zaključil svoja razlaganja stoletnik, kakršnih je malo v Jugoslaviji, pa so enako menda redki tudi drugod po svetu.

F. K — n.

dratnega metra zalili z mavcem, da ju bodo mogli nepoškodovani dvigniti.

Poleg mozaika so odkopali tudi več kosov zidu z ornamentalno slikarjo. Velika škoda, da pri kopanju ni stalno navzoč kdo iz muzeja. Delavci so namreč zidovje razkopali v majhne kose, iz katerih ne bo mogoče rekonstruirati celotnega ornamenta, čeprav je barva tako sveža in čisto ohranjena, kakor da bi steno pravkar preslikali. Po vseh znakih notranji prostori te rimske hiše niso bili poslikani al fresco, ker se v zemlji in vlagi barva ne bi tako dolgo ohranila. Pač pa kaže, da so bile stene poslikane v enkaustiki: na steno poslikano s prstenimi barvami so vtirli ali vžgali vosk. Tako poslikana stena je bila na moč odporna proti zunanji vlagi. Izgubljene stene je bilo mogoče izmivati z vodo, kakor današnje oljate barve.

Poleg mozaika so odkopali četverokotno zidano kadunjo, verjetno del atrija. Proti poldnevni pa so delavci naleteli na steno s popolnoma ohranjeno slikarjo. Stena sega od mozaika navzdol. Verjetno je, da je mozaik kril tla višje ležeče terase ali hodnika. Prav bi bilo, če bi naši arheologi skušali rekonstruirati tloris hiše, ki je — so-deč po dosedanjih odkritjih — pripadala visokemu rimskemu dostojanstveniku. Na vsak način pa bi ostal greh, pustiti delavce kopati brez nadzorstva po teh zgodovinskih ostankih, med katerimi je zelo verjetno še kaj takega, kar bi utegnilo zanimati celo ljubljanski muzej.

Nov opomin k regulaciji Mure

Razkrižje, 28. septembra. Komaj teden dni je poteklo, kar je minila ena tolikih letošnjih poplav, ki jih povzroča Mura zaradi velikega deževja in zaradi svojega neregularnega teka. Sedanja poplava, ki je dosegla svoj višek v nedeljo dopoldne, pa prekaša vse letošnje poplave in one prejšnjih let. V teku enega dneva je Mura narasla za 2 m ter dosegla gladino svojih najvišjih bregov, do čim se je ob nižjih bregovih že po narastku enega metra takoj razlila čez polje in po bližnji okolici. Tok vode je bil tako močan in naraščanje tako naglo, da ljudje niso mogli sproti reševati svojih pridelkov, ki jih je voda besno odnašala. Zlasti snope prosa, pozno pokošeno otavo in koruzje.

Ljudstvo je popolnoma obupalo, saj ga te poplave mučijo že vso leto, da mu je skoraj nemogoče pospraviti poljske pridelke. Skoraj vse polje od Mote do Razkrižja med Muro in banovinsko cesto je pod vodo, banovinska cesta pa je na nekaterih mestih tudi poplavljen. Promet preko Mure je z brodovi nemogoč, saj je celo železna vrv, po kateri drsi škripec broda, vsa v vodi, tudi pri tistih brodovih, ki so v višji legi.

Klic po regulaciji Mure, zlasti pri Razkrižju, postaja zopet jačji, saj se Mura zajeda vedno bolj proti banovinski cesti in se ji v teku enega tedna približa za dva metra. Ljudstvo edino želi, da bi si odločili zdaj ogledati stanje, ne pa, da samo ob volitvah obljubljajo čudovite regulacije. Tudi cesta med Veržejem in mostom je skoraj vsa pod vodo, ki je pritiska tudi že v trg Veržej. Z nasilnimi naspili zadržujejo vodo, da ne poplavi vsega trga. Tudi tukaj je promet preko Mure nemogoč. Ker je Mura potisnila mnogo vode v pritoke, je tudi Ščavnica poplavlila vso svojo dolino in teče preko cest in poljan.

Bogastvo narodnih plesov Jugoslavije

Bogastvo narodnih plesov prebivalstva Jugoslavije je prav tako obilno, kakor je velika zakladnica vsega ostalega narodnega blaga. K areci je tudi ta važna in lepa panoga ljudske umetnosti našla svojega mojstra, ki se je temeljito lotil opisa. Pa ne enega samega mojstra, marveč dve mojstri so dobile naše narodne igre. Profesorici sestre gospe Ljubica in Danica Janković v Beogradu sta vrsto let zbirali podatke o plesih, melodije, vtiske in etnografske podatke in zdaj pošljata svojo dragoceno zbirko v svet.

Pravkar je izšla druga knjiga. Čitatelj bi pričakoval, da je takšna zbirka deležna prav posebne podpore tam, kjer je zaslužila. V resnici pa sta prizadevni zbirateljici moralni tudi drugo knjigo izdati ob lastnem trošku in bosta delo mogli nadaljevati le, če bo zbirka zbudila tisto pozornost, ki jo zasluži. Gospe Ljubica in Danica Janković sta namreč zbrali že okrog 600 narodnih iger s melodijami. To je ogromno gradivo iz južnih predelov, pa tudi iz predvojnega Srbije, iz Vojvodine, Bosne, Dalmacije, Hrvatske in, prav verjetno, tudi iz Slovenije. V drugi knjigi so zastopane kosovska, prizrenska in metohijska oblast. Knjiga je sestavljena znanstveno, vendar vseskozi poljudno, namenjena je pouku, uporabi in proučevanju te velesaznimive in lepe grane naše narodne umetnosti.

Dandanes ko se evropska kultura bolj in bolj vrača k čistemu vrelu narodne umetnosti, je v mednarodnem svetu (zlasti v Angliji) zavladalo — v nemali meri po zaslugi gospe Ljubice in Danice Janković — zanimanje za našo razkošno narodno plesno umetnost. Med tem ko vnanji svet motri naše narodne igre z narodopisnega, dušeslovnega in glasbenega vidika, se doma javlja težnja po izpolnjevanju v narodnih igrah, po uvežbanju mnogih lepih narodnih plesov, ki imajo vsi svojestvene melodije in v velikem delu tudi prav humorno besedilo. Zbirateljici sta poleg opisa in analize narodnih plesov postavili v knjigo tudi članke o posameznih pokrajinah, kjer se razni plesi plešejo. Priročne so tudi vse melodije z besedilom. Knjiga je zatorej v vsebinskem pogledu tako vsestranska, da jo lahko v veliki meri približamo štrekljevi zbirki naših narodnih pesmi.

Narodno blago je dragocen zaklad, ki ga sprejme vsako pokolenje od svojih prednikov. Treba je izreči polno priznanje obema zbirateljicama, ki sta z dolgoletnim trudom in z idealno ljubeznijo šli na delo in poskrbeli, da nam bo obilje narodnih iger ohranjeno pristno in sveže. Prosvetni delavci, nacionalna društva, ženske organizacije, narodni zbori — vsem je da-

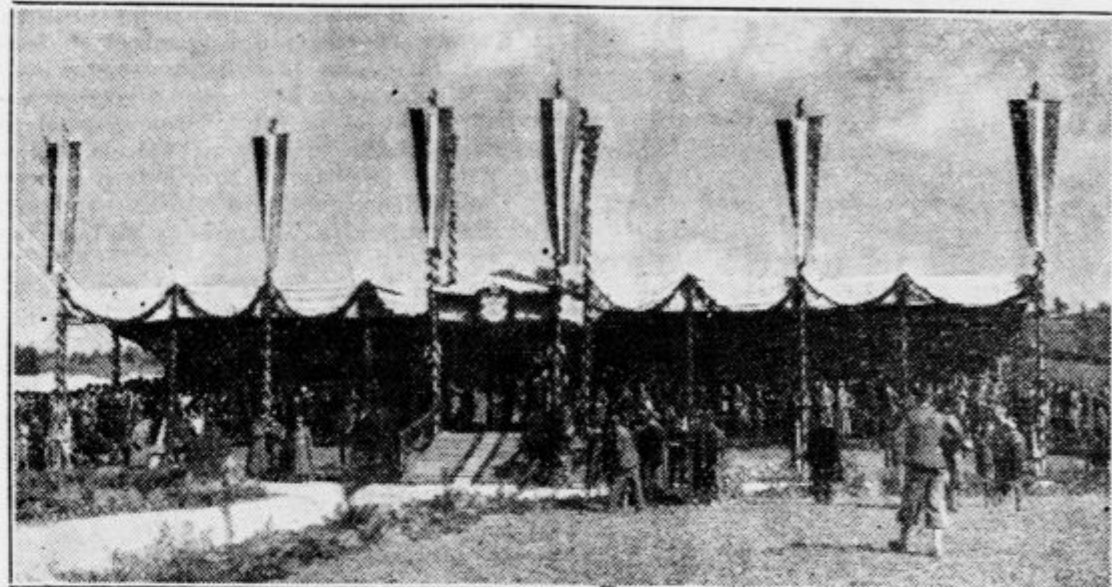
ELIDA MILA

Povsod enako mnenje:
njihova kakovost
je neprekosljiva!

posebno blago in učinkovito čudovitega vonja

Naša vojska se je vrnila z manevrov

Pogled na slavnostno tribuno v Metliki

Triglavski polk defilira z zastavo mimo dostojanstvenikov

Mitraljezi defilirajo v naglem pohodu

Ze v predmestju so se Ljubljanci v gruči zbirali k vrnitvi vojaštva
ljubljanske garnizije, ki je nato sredi mesta doživelo zmagovalen sprejem

na posledjo priloznost, da posvetijo večjo pozornost narodni igri, ki se lahko učinkovito izkoristi z najrazličnejšim narodnim okrasjem. Šolska in sokolska mladina lahko posledjo pripravi številne krasne prizore. Za vse prilike so narodne igre v tej zbirki in vsaka narodna igra ima potrebno navodilo. Prvo knjigo zbirke sester Ljubice in Danice Janković je nagradila Srbska kraljevska akademija, odobrilo jo je ministrstvo prosvete na priporočilo glavnega prosvetnega sveta, ministrstvo za telesno vzgojo naroda jo je ocenilo kot odlično priročno knjigo za telovadne ure, tudi vojno ministrstvo jo je odobrilo, da se razširja v naši vojski in mornarici in sokolska uprava jo je priporočila vsem prednjakom in sokolskim edincam. Seveda za služi tudi druga knjiga prav ista priporočila, povrhu pa tudi podpore, da bosta prizadevni zbirateljici lahko v celoti poklonili narodu, kar sta v narodu s trudom in veseljem nabrali.

Avto in volovska vprega

Ljubljana, 28. septembra. Ljubljanski trgovec Ivan se je moral pred sodnikom zagovarjati na obtožbo, da je zaradi malomarnosti zagrešil prestopke proti varnosti javnega prometa. Lani 16. septembra se je na državni cesti na Kalcih pri Gornjem Logatcu vozil s 4.000 kg težkim tovornim avtomobilom in doživel karambol, katerega posledica je bila, da je avto povozil kmeta Josipa Nagodeta, ki je vozil

z volovsko vprego. Blatnik težkega tovornega voza ga je zagrabil, ga vlekel kakih 15 m za seboj in ga potem vrzel pod sprednje desno kolo, ki mu je šlo preko leve noge. Sprito težino tovornega avtomobila je bila Nagodetova poškodba trajnega značaja.

Trgovec se je zagovarjal, da je vozil primerno počasi in da je kakih 50 korakov pred srečanjem dajal znake s hupo. Nagode ga ni mogel slišati, ker je hodil za vozom. Ko pa so volji brez nadzorstva krenili v levo in je opazil nevarnost, je hotel še v zadnjem trenutku skočiti naprej, da bi jih krenil na pravo stran, a tedaj ga je blatnik že zagrabil.

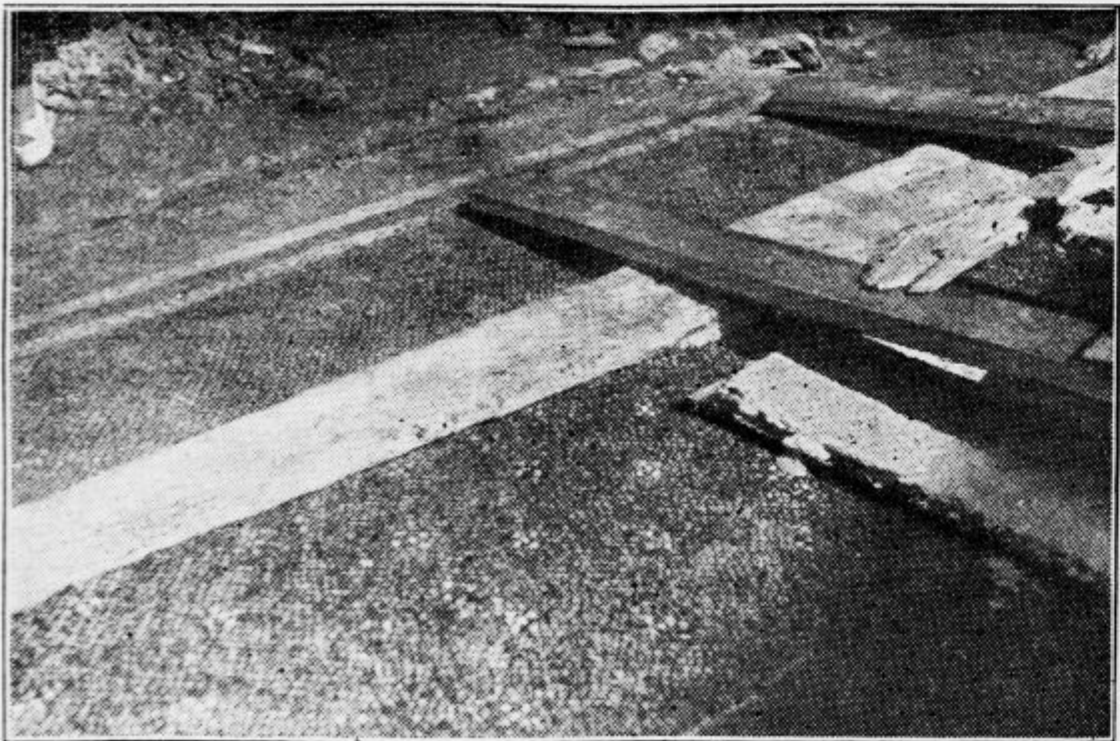
Iz pričevanja orožnikov, ki so izvedli preiskavo, je izhajalo, da zadene krivda za nesrečo trgovca. Zato ga je sodnik po kratkem premisleku obsodil na 3 mesece zapora, toda le pogojno za dobo 2 let, če plača Nagodetu nepogojno v 1 letu za zdravljenja 3431 Din, za bolečine 5000, in 1000 Din za pohabljenost noge. Proti tej razsodbi je Lupa prijavil priliz in revizijo.

Razdalja enega milimetra igra veliko vlogo v tehniki. Četudi je tanka, in najsi se ne čuti PERMA TEX, vendar pomni ona sigurnost za vaše zdravlje. Zaradi tega vedno same PERMA TEX.

PERMA TEX

HEIDENSHA GUMPA

Mozaik med ostanki emonske palače

Ljubljana, 28. septembra.

Pri razširjanju Askerčeve ceste so delavci naleteli na sledove stare emonske hiše. Na kraju, kjer je stala nekdanja Jelačinova hiša, ki jo je kupila mestna občina, ker jo je bilo treba podreti za razširjanje spodnjega dela Askerčeve ceste, so komaj pričela pol metra pod ravnino ceste odkrili okrog 10 kvadratnih metrov mozaika, ki je še prav dobro ohranjen.

Mozaik v širini dveh metrov je iz temnih kamenčkov, le ob robu tečeta dva bela pasova. V temnem polju so posejane bele zvezdice, da je mozaik v svoji preprostosti videti kakor lepa preproga. Prav neverjetno je, kako se je mogel mozaik tako dobro ohraniti, čeprav je ležal tako plitko pod zemljo in je imel za temelj le stlačen prst. Ljudje iz Narodnega muzeja so dopoldne dve ploskvi mozaika po pol kva-

e— Celjski šahovski klub razpisuje splošni turnir, ki se bo začel v sredo 6. oktobra. Pravico udeležbe imajo vsi klubovi člani, razen glavnih igralcev. Za zmagovalce so razpisana lepa darila. Klub si je priporil na brzem turnirju Slovenske šahovske zveze v Trbovljah 9 zmag in 60 in pol točke, čeprav je nastopil v oslabljeni postavi. Dosegli so: Kocmur 10 in pol, Vladimir Diehl 9 in pol, Branko Diehl in Dobrjač po 8 in pol, Grašar in Fajš po 7, Skitec 6 in pol in Schneider 3 točke. Kot darilo je prejel klub knjigo »Dobrovoljci, klavarji Jugoslavije«.

DR. SOLLAK, Celje

zaradi večmesečnega dopusta
od 30. septembra do preklica ne ordinira.

e— Napad na finančno podpretnost. Ko se je mudil podpretnost finančne kontrole Ivan Obrovnik iz Kozjega po službenih opravkih v Podrečju, ga je tam neki Kostanšek napadel s stolum in zamahnil dvakrat proti Obrovnikovi glavi. Obrovnik je oha udarca prestopel, pri tretjem zamahu pa ga je napadalec zadel s stolum na glavo ter mu prizadel 7 cm dolgo in 2 cm globoko rano. Obrovnik se zdravi v celjski bolnišnici.

e— Uradni dan Zbornice za TOI za Celje in okolico bo v torek 5. oktobra od 8. do 12. v posvetovalnici Zdrženja trgovcev za mesto Celja v Razlagovi ulici.

e— Nož mu je zasidil v vrat. V nedeljo je Anton Černešek iz Bočve v neki gostilni v Bočni napadel 24-letnega splavarja Matveža Jaršeta z Otoka pri Bočni in mu zasidil nož v vrat. Jaršeta so prepeljali v celjsko bolnišnico.

KINO METROPOL, prinaša danes krasen film »SRCE PODZEMELJA« (Gleisreleck). Gustav Fröhlich-Heli Finkenzeller.

Iz Maribora

a— Otvoritev gledališke sezone bo v soboto 2. oktobra. Že dvakrat je mariborsko gledališče v prejšnjih letih začelo z Gogoljevim »Revizorjem«. Obkraj je ta imenitna ruska klasična komedija izvrstno uspešna. Letos bo predstava v Kovičevi režiji. — Za abonma se je mogoče prijaviti še do petka 1. oktobra in ga toplo priporočamo, saj nudi velik popust od dnevnih vstopnin.

a— Nesrečna ljubezen. V samomornem namenu je izpla 22 letna služkinja Ana Z. iz Tomšičevega dvorčnega kočnika lizola. Polklicani reševalci so jo odpramili v bolnišnico, kjer so ji izpraznili želodec in jo raskli sigurne smrti. Vzrok obupnega dejanja je nesrečna ljubezen.

a— Posostno gibanje. G. Josip Grčič je kupil od posestnika Mihaela Veronika hišo in parcelo na Tržaški cesti 63 za 150.000 dinarjev.

a— »Pevčica« se je hotela v celici obesiti. Ko je nadzornik policijskih zaprtov pogledal v ponedeljek proti večeru skozi okence v celico, kamor so odpramili 27 letno »pevačico« Hildo T. radi tatvine 2000 dinarjev Mariji Lashbacherjevi v Sodni ulici, je našel »pevačico« v celici

pod odejo nezavestno. Okoli vrata je imela zadržane nogavice, s pomočjo katerih je hotela na drugi svet. Polklicani zdravnik jo je spravil zopet k zavesti. Skesano so jo včeraj dopoldne prepeljali na policijo k zasliševanju, kjer je priznala končno navedeno tatvino, h kateri jo je v smislu njenih izpovedi nagovarjala neka njena prijateljica.

a— Mariborski delovni trg. Tukaj podružnica Borze dela laže železnosturarija, ki je obenem strojni ključavničar, več pomočnikov za vezanje ter kleparic za tovarno nogavic. Tedenska plača din 200 do 300.

a— Pokvarjena mladina. Studenskim orožnikom se je posrečilo aretirati gonjaka Franca Kovačiča, ki je kljub svoji mladosti dal že mnogo opravka varnostnim organom. Aretiranega Kovačiča, ki je doma iz Črte pri Hočah, zasedujejo tamkajšnji orožniki, ker je izvršil več drznih tatvin v okolici Maribora ter je specialist za tatvine koles. Pred nedavnim je Kovačič pobegnil od doma, potem ko je svojo mu očetu ukradel večjo vsoto denarja. Oblastva domneva, da je bil tudi v zvezi z nedavno tatvino, ko so gospej Schonkyjevi izginile dragocenosti za preko 40.000 dinarjev. Orožniki vršijo intenzivno preiskavo in zaslišanja, da se razjasni vse tatvine v mariborskem okolišju.

Iz življenja na deželi

ZALOG. Naša Sokolska četa vprižori v nedeljo ob 19.30 v dvorani br. starostje Požarja Jurčičeve ljudsko dramo v 5 dejanjih »Domen«. Sokolska uprava opozarja na to prireditel in pričakuje, da bo občinstvo z mnogostevilno udeležbo nagradilo pošteno delo zaloških sokolskih diletantov. Obeta se nam vsekakor lep, užitek poln večer, katerega naj nikdo ne zamudi. Sokolstvo preživlja ravno sedaj težke čase. Nudimo mu oporo, bodimo jih, krepijo jih! Kjer je potreba največja, mora biti bratska pomoč najbližja. Naša četa nima svoje strehe, niti svojega telovadišča. Plačuje obično najemnino. Podprimo Sokolstvo z vstopnino, ki znaša samo 5, 4 in 3 din. Ker je to prva dramska in sploh prva odrska prireditev letošnje sezone, poziva uprava vse narodno in Sokolstvu naklonjeno občinstvo, da se v kar največjem številu udeleži te narodne igre. — Zdravo!

Iz Ptaja

j— Prošnje za opoldanski vlak iz Ptaja v Čakovce, ki jih je doslej vozilo dijaštvo, niso bile upoštevane, čeprav bi to bilo zelo potrebno. Ta vlak je vozil prej nekoč ob 12.45 iz Ptaja in je dijaštvo lahko pravočasno dospelo do vlaka. Zdaj krene ta vlak ob 12.13, pouk pa traja do 12.30. Posledica je, da se mora dijaštvo, ki ga je nad stoli, cel dan potikati po Ptaju. Tako se omejuje dijaštvo učenje, ker drugega vlaka, kakor ob 18. proti Čakovcu ni. Prosimo, da se nedostatek odpravi in da se uvede vsaj lokalni vlak, če se ne more urediti kakor prej, da bi vlak vozil iz Ptaja ob 12.45. Pri zadeti prošnji, naj direkcija ne čaka do najhujše zime na ureditev tega perečega vprašanja.

Gospodarstvo

Naraščanje uvoza tekstilnih surovin

Poročali smo že, da je znašal v avgustu naš uvoz 446,3 milijona Din in je bil pri tem za 172,1 milijona Din ali za 62,7% več nego lani v istem mesecu. Naizdatneje je bilo v tem mesecu povečanje uvoza pri tekstilnih surovinah. Tako je znašal v avgustu uvoz surovin bombaža in bombažne preje 70,6 milijona Din nasproti 37,1 milijona Din v lanskem avgustu. Tudi uvoz volne in volnene preje se je dvignil na 35,2 Din nasproti 18,7 milijona Din v istem mesecu lanskega leta. Uvoz svilene preje pa se je povzpela na 10,4 milijona Din (lani 5,9). Uvoz ostalih rastlinskih vlaken in preje pa se je dvignil na 7,5 milijona Din (lani 5,8). V celoti se je v avgustu naš uvoz tekstilnih surovin nasproti lanskemu avgustu skoraj podvojil; dvignil se je od lanskih 67,5 na 123,7 milijona Din in je predstavljal skoro 28% celotnega uvoza.

Navzile narasli produkciji naših tekstilnih tvornic, ki je povzročila večji uvoz surovin, pa se je dvignil tudi uvoz tkanin. Tako je znašal v avgustu uvoz bombažnih tkanin 19,2 milijona Din (lani 7,7), uvoz volnenih tkanin pa 25,0 milijona Din (lani 13,2).

Od ostalih surovin je omeniti mineralna olja, katerih uvoz se je v avgustu dvignil na 8,3 milijona Din (lani 4,0), uvoz železa in polifabrikatov se je povečal na 8,4 milijona Din (3,9), uvoz premoga na 17,5 milijona Din (3,0), uvoz umetnih organskih barv na 7,2 milijona Din (3,7) in uvoz oljnih plovov na 7,8 milijona Din (1,0).

V zvezi s povečano investicijsko delavnostjo se je znatno dvignil uvoz investicijskih dobrin. Tako je znašal uvoz strojev in aparatov 32,8 milijona Din (18,9), uvoz elektrotehničnih predmetov 11,5 milijona Din (7,1) in uvoz prevoznih sredstev 19,1 milijona Din (15,7). Uvoz pločevine, žice, cevi in

železniskega materiala pa je znašal 15,7 milijona Din (8,9).

Povečanje uvoza tekstilnih surovin v primeri z lanskim letom je bilo opazati zlasti v zadnjih mesecih. Navzile temu nam kaže tudi pregled za 8 mesecev letošnjega leta v primeri z istim razdobjem prejšnjih let prav občutno naraščanje tekstilnih surovin. Tako je znašala vrednost uvoza bombažne preje v osmih mesecih letošnjega leta 540,4 milijona Din nasproti 401,4 in 347,7 milijona Din v istem razdobju zadnjih dveh let. Uvoz volne in volnene preje je znašal 180,7 milijona Din nasproti 153,3 in 109,4 milijona Din v istem razdobju zadnjih dveh let, uvoz svilene 67,0 milijona Din nasproti 76,6 in 67,4 milijona Din v prejšnjih dveh letih in uvoz ostalih rastlinskih vlaken 48,2 milijona Din nasproti 40,9 in 37,5 milijona Din. Skupaj je znašal letos naš uvoz tekstilnih surovin 836 milijonov Din nasproti 672 milijonov in istem razdobju lanskega leta in 562 milijonov in istem razdobju predlanskega leta.

Tudi uvoz investicijskih dobrin, zlasti strojev, elektrotehničnih predmetov in prevoznih sredstev se je zadnja leta prav občutno povečal, kakor je to razvidno iz naslednje primerjave:

	stroji in elektroteh. prevozna aparati predmeti sredstva
jan.-avg. 1935.	110,1 65,7 44,1
jan.-avg. 1936.	166,6 63,1 105,3
jan.-avg. 1937.	227,7 105,6 124,4

Navzile povečanemu uvozu tekstilnih surovin je bil letos tudi uvoz tkanin precej večji nego lani. Znašal je namreč 307 milijonov Din nasproti 227 milijonov in lanskem letu.

Uvoz strojev in aparatov se je v zadnjih dveh letih več nego podvojil, potrojil pa se je uvoz prevoznih sredstev (avtomobilov).

Zopet povečanje izvoza v Nemčijo

Kako je znano, se je naš izvoz v Nemčijo od aprila naprej precej skril, in sicer zaradi tega, ker je hudo narasel saldo naših terjatev v Nemčiji. Najnovejša statistika zunanje trgovine za avgust pa nam kaže zopet znaten dvig izvoza. Medtem ko smo v juniju izvozili v Nemčijo le za 50,3 milijona Din in v juliju 74,5 milijona Din se je v avgustu naš izvoz v Nemčijo naglo povzpela na 182,6 milijona Din (lani v avgustu je znašal 68,7 milijona Din). S tem naglim povečanjem izvoza v Nemčijo je tudi v skladu najnovejši razvoj našega plačilnega prometa v Nemčijo. Saldo naših terjatev v Nemčiji je namreč prišel zopet naraščati; medtem ko je 21. avgusta dosegel najnižje letošnje stanje 15,5 milijona mark, se je v zadnji četrtini meseca že povzpela na 19,1 milijona mark, 8. t. m. pa na 20,7 milijona mark. V izvozni statistiki za avgust je bila Nemčija na prvem mestu, pa tudi uvoz iz Nemčije je bil znaten, jendar je zaostajal za izvozom v tem mesecu. V avgustu smo namreč izvozili iz Nemčije za 147,5 milijona Din blaga nasproti 85,4 milijona Din v lanskem avgustu.

Nenadno povečanje izvoza opazimo tudi v prometu s Češkoslovaško. Medtem ko se je zadnjem mesecu naš izvoz v Češkoslovaško gibal na višini okrog 26 do 28 milijonov

Din, se je v avgustu dvignil kar na 96,7 milijona (lani 56,3). To povečanje je gotovo v zvezi z okolnostjo, da smo v zadnjem času poleg tobaka pričeli izvažati tudi žito v Češkoslovaško. Razmeroma znaten je bil uvoz iz Češkoslovaške, ki je dosegel vrednost 50,4 milijona Din (lani 40,6).

Nadalje je bil živahen izvoz v Avstrijo, ki je znašal 69,7 milijona Din (lani 51,6), medtem ko se je uvoz dvignil na 52,4 milijona Din (lani 27,4).

Aktivna trgovinska bilanca z Italijo ovira izvoz

V prometu z Italijo opazimo v avgustu popuščanje izvoza. Medtem ko je znašal naš izvoz v juliju 57 milijonov Din, je v avgustu naraščal za 45 milijonov (lani 9,5). Uvoz iz Italije pa tudi ni bil znaten in je znašal le 28,8 milijona Din (lani 1,1). Avgust je letošje že peti zaporedni mesec, odkar imamo z Italijo aktivno trgovinsko bilanco. Do konca marca je bil naš uvoz iz Italije prav znaten in je presegal vrednost izvoza. Zato je v novem kilingru nastal znaten saldo našega dolga, ki je presegel celo 30 milijonov lir. V mesecih april, maj, junij, julij in avgust pa smo izvozili v Italijo za 238,5 milijona Din blaga, medtem ko

Odol varuje zdravje vaših otrok.

ODOLO varuje pred infekcijami in nudi tako varstvo zoper nahod, bolečine v vratu in zoper druge nevarnosti. ODOLO osvežuje in oživilja. ODOLO ohrani in ustno duplino zdrave. Zaradi tega naj vaši otroci že zgodaj začne negovati usta z ODOLO-om. Upoštevajte prislovico: Ohrani ODOLO-om zdrave zobe, brez glavke, vrat in usta!

ANTISEPTIČNO
TER UNIČUJE BAKTERIJE

L83

je oznaka še bolj izpopolnjenega ODOLO, katerega antiseptično delovanje je še v večji meri zvišano. Bakteriološke in klinične preiskave so znanstveno dognale, da ODOLO uničuje bakterije.

je v istem razdobju znašal naš uvoz iz Italije le 156,9 milijona Din, tako da smo imeli v teh mesecih za 81,6 milijona Din aktivno bilanco, ki je naglo absorbovala saldo našega klirinskega dolga. V zadnjem času smo zabeležili že znaten saldo naših terjatev v novem kilingru, ki povzroča, da morajo naši izvozniki čakati na vrstni red izplačila. Izkušnje zadnjih mesecev nam kažejo, da nam bo mogoče trajno dvigniti naš izvoz v Italijo le telaj, če bomo tudi povečali uvoz italijanskega blaga, tako da bomo ustvarili ravnovesje med izvozom in uvozom in s tem preprečili naraščanje salda. Znatno je bil v avgustu tudi naš izvoz v Anglijo, ki je znašal 35,5 milijona Din (lani 29,7) pri uvozu v višini 37,5 milijona Din (lani 16,0).

DREVI

vsil v restavracijo

»ZVEZDA«

na svinjski kotlet na ražnju, gobovo brželo, ražnjiče, če-vapčiče itd. NOVA PORTUGALKA. — Sprejemajo se abonenti.

Gospodarske vesti

— Zaključena pogajanja z Nemčijo. Včeraj so v Dubrovniku zaključili IV. zasedanje stalnega jugoslovnsko-nemškega gospodarskega odbora, ki se je pričelo že 10. t. m. Danes se odbor sestane le še, da končno formulira sprejete zaključke in podpiše protokol o njih. Včeraj je vodja nemške delegacije Sarnow sprejel zastopnike gospodarskih in turističnih krogov v Dubrovniku. Kakor je bilo mogoče izvedeti, je odbor sprejel za naš tujski promet zelo ugodne zaključke, posebno glede turističnega dinarja za Nemce, ki prihajajo v Jugoslavijo na letoviske. Oblej se nemški turistom ne bodo več izdajala turistična kreditna pisma nogo turistični čeki, ki bodo zanje mnogo bolj praktični.

— Prijave za zgradarino. Davčni oddelek finančnega ministrstva je izdal nalog davčnim upravam, da z javnim pozivom opozore vse davčne zavezance zgradarine (tudi v krajih, ki veljajo za zdravilišča in letoviska), da predložijo davčne prijave za zgradarino za leto 1938. v času od 1. do 30. novembra t. l. Javni pozivi za predložitev davčnih prijav bodo razglašeni v vsaki občini s posebnim razglasom. Loni hišni lastniki, kakor zmožno, niso vlagali prijav, ker je bila odmera iz prejšnjega leta podaljšana za eno leto.

— Gibanje hranilnih vlog v Jugoslaviji. Po najnovejših podatkih Narodne banke so hranilne vloge pri bankah in hranilnicah od 1. julija do 1. avgusta narasle za 58 na 11,690 milijonov Din, in so bile pri tem za 1088 milijonov večje nego pred enim letom in za 1305 milijonov večje nego pred dvema letoma. Od lanskega avgusta so se vloge pri državnih zavodih povečale za 600 na 3161 milijonov, pri samoupravnih hranilnicah za 211 na 2158 milijonov in pri privatnih za 277 na 6376 milijonov Din.

— Ustanovitev Obrtne zbornice v Nišu. Z uredbo ministrskega sveta od 20. septembra t. l. izdano na podlagi § 90. finančnega zakona za leto 1937/38, se ustanovi v Nišu obrtna zbornica. Zbornično področje obsega moravsko banovino, ki se na ta način izloči iz področja Obrtne zbornice v Beogradu. Dosedanji svetniki Obrtne zbornice v Beogradu s področja moravske banovine prenehajo poslovati. Do volitev zborničnih svetnikov bo zbornico vodil začasni svet, ki ga bo imenoval minister za trgovino in industrijo. Obrtno zbornico v Nišu so zahtevali že delj časa obrtniki moravske banovine. Področje Obrtne zbornice v Beogradu bo tudi v bodoče dovolj obsežno. Število obrtnikov beogradske zbornice je znašalo ob koncu 1935 leta 38.039, od tega števila pa je odpadlo na moravsko banovino 8.243.

— Delokrog pomočnika prometnega ministra. Na osnovi čl. 14 zakona o ureditvi vrhovne državne uprave od 31. marca 1929, čl. 6. uredb o organizaciji prometnega ministrstva in prometne službe in čl. 1. in 9. uredb o organizaciji oddelka za gradnjo železnic je prometni minister pooblastil pomočnika inž. Mateja Schnellerja, da bo vršil neposredno upravo in nadzorstvo nad vsem poslovanjem pomorskega oddelka, uprave pomorstva in rečnega prometa, direktorije pomorskega prometa v

Splitu in oddelka za gradnjo železnic. Ministrstvo pomočnik g. Schneller bo v bodoče na podlagi tega pooblastila neposredno sprejemal pomorskega upravnika in načelnike pomorskega oddelka in oddelka za gradnjo železnic ter referente ter bo odločal o vseh teh vprašanjih. Prav tako je pomočnik prometnega ministrstva pooblaščen podpisovati in reševati vse akte o vpokojitvi neukaznih uradnikov, zvanikov in služiteljev ter pregledovati in podpisovati vse predloge za nabavo materiala in inventarja za vses resor prometnega ministrstva ter pregledovati in podpisovati vse predloge za gradbeno dela splošnega značaja.

— Pristojbine za pisma in dopisnice, naslovljene v inozemstvo. Z odlokom poštnega ministra se spremene dopolnilne pristojbine za odpremo pism in dopisnic v prometu z evropskimi državami. Po tem odloku se evropske države razdelje v tri pasove s temi dopolnimi pristojbinami: prvi pas 2 Din, drugi pas 2,50 Din, in tretji pas 3 Din. V prvi pas spadajo Avstrija, Bolgarija, Grčija, Italija, Madžarska in Rumunija; v drugi pas: Nemčija, Poljska, Češkoslovaška, Švica in Turčija; vse druge evropske države, razen Sovjetske Rusije, so v tretjem pasu. Z istim odlokom se odredi, da se ima pri odpremi pism in dopisnic z navedbo vrednosti po letalski pošti plačati za vsako pošiljko še 50% pribitka redne pristojbine. Te spremembe stopijo v veljavo 1. oktobra 1937.

— Blagajna Pošne hranilnice, podružnice v Ljubljani, bo poslovala od 1. oktobra dalje za stranke od 8. do pol 14. ure.

— Prodaja. Šumska uprava v Boh. Bistrici bo prodala na ustmenih licitacijah dne 11. oktobra okrog 2200 prn lubja.

Borze

28. septembra

Na ljubljanski borzi so se danes avstrijski šilingi trgovali po 8,50, angleški funti pa po 238. V zagrebškem privatnem kilingru je bil promet v avstrijskih šilingih po 8,5050 (v Beogradu po 8,54), v angleških funtih po 238 in v grških bonih po 30,4150. Nemški klirinski čeki so nekoliko čvrstjeji in stanejo v Ljubljani 12,88, v Beogradu 12,9590 in v Zagrebu 12,87 odoeno za 15. november 12,7850 in za konec novembra 12,76.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je Vojna škoda pri nespremenjeni tendenci notirala 410 — 412 (v Beogradu je bil promet po 410). Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2399,66 — 2414,25, Berlin 1740,53 — 1754,41, Bruselj 730,70 — 735,76, Curih 996,45 — 1003,52, London 214,54 — 216,59, Newyork 4308,51 — 4344,82, Pariz 148,41 — 149,85, Praga 151,54 — 152,64, Trst 227,70 — 230,78. Curih. Beograd 10, Pariz 14,9150, London 21,5525, Newyork 435,50, Bruselj 73,3250, Milan 22,9250, Amsterdam 240,6750, Berlin 176,60, Dunaj 79,80, Stockholm 111,10, Oslo 108,30, København 96,20, Praga 15,21, Varšava 82,25, Budimpešta 86,25, Atene 3,95, Bukarešta 3,25.

EFEKTI

Zagre. Državne vrednote: Vojna škoda 410,412, 4% agrarne 53,50 — 54,50, 4% severne agrarne 52,50 den., 6% begluške 76,50 den., 6% dalm. agrarne 75 den., 7% invest. 92,50 den., 7% Blair 85 — 86, 8% Blair 94 — 95; delnice: Narodna banka 7350 den., PAB 197 den., Gutmann 45 — 50, Sečerača Veliki Bekerek 600 — 650, Sečerača Osijek 180 — 196, Osiječka tjevonica 200 bl., Isis 30 bl., Dubrovačka 425 den., Jadranska 425 den. Beograd. Vojna škoda 410 — 411 (410), 4% agrarne 53,25 den. (53,25), 4% severne agrarne 52,75 den., 6% begluške 77,50 — 77,75, 6% dalm. agrarne 75,25 den. (75,50), 7% invest. 92,50 den. (92 — 93), 7% Drž. hip. banka 100 den., 7% Blair 85 — 85,75, 8% Blair 95 bl., Narodna banka 7450 — 7500 (7460), PAB 201 — 202.

Blagovna tržišča

zito

+ Chicago, 28. septembra. Začetni tečaj: Pšenica: za sept. 108,75, za den., 109; Kuruza: za den. 65, za maj 65. + Winnipeg, 28. septembra. Začetni tečaj: Pšenica: za okt. 131,625, za dec. 126,75, za maj 127. + Novosadska blagovna borza (28. t. m.). Tendence nespremenjena. Pšenica (78/79 kg): baška 176 — 178; banatska 172 — 180, baška ladja Tisa 180 — 182, ladja Beze 179 — 181; sremška 77/78 kg 175 — 177; slavonska 77/78 kg 175 — 178 Kuruza: baška in sremška 102 — 103; banatska 99 — 100; Oves: baški, sremski in slavonski 114 — 116, Rž: baška 165 — 167; Ječmen: baški in sremski 63/64 kg 130 — 132,50, Moka: baška in sremška »0g« in »0gg« 272,50 — 282,50; »2« 252,50 — 262,50; »3« 232,50 —

242,50; »6« 212,50 — 222,50; »7« 172,50 — 182,50. »8« 127,50 — 132,50. Otrobi: baški, sremski in banatski v vrečah 90 — 95. Pižol: baški beli brez vreč 207,50 — 210. + Budimpeštanska terminska borza (28. t. m. Tendence stalna. Kuruza: za maj 12,30 — 12,32.

BOMBAZ

+ Liverpool, 27. sept. Tendence komaj stalna. Zaklj. tečaj: za sept. 4,82 (prejšnji dan 4,79), za dec. 4,88 (4,84), za maj 5,04 (5,07).

+ Newyork, 27. sept. Tendence stalna. Zaklj. tečaj: za okt. 8,62 (8,59), za dec. 8,33 (8,25), za april 8,45 (8,38).

Obupan obrtnik je skočil v Krko

Novo mesto, 28. septembra.

Danes ob 18. si je končal življenje lastnik brivnice in damskega frizerskega salona Jakob Krička. Pokojnik, ki je bil češkoslovaški državljan, je prišel v naše mesto že pred leti, kjer je tudi odprl salon. Bil je blagoga značaja, miren in prijeten, star šele 43 let. Še okrog 17. ure je bil v svojem lokalu, nato je pa šel domov. Ko je prispel na železniški most, se je nenakrat sredi mostu ustavil in skočil v Krko. Ljudje v bližini in z Loke so takoj prihiteli s čolni ter ga potegnili na kopno. Tam se je zbrala množica ljudstva, ki ni mogla verjeti, da je nesrečen res mojster Krička. Prihitela sta tudi zdravnik primarij dr. Červinka in dr. Polensek. Toda utopljenca, ki si je pri padcu poškodoval roko in zlomil več reber, ni bilo več pomoči. Kaj je spodbudilo v prikljubljeneža moža gnalo v smrt, ni znano. Zadnje čase je bil precej zamisljen.

Že 20 milijonov ljudi na pariški razstavi

Pariz, 28. septembra. AA. (Havas). Do včeraj popoldne ob dveh je obiskalo pariško svetovno razstavo že 20 milijonov ljudi.

Bolgarski manevri

Sofija, 28. septembra. AA. Bolgarska brojavna agencija poroča: Med včerajšnjimi manevri je peta divizija (modra), ki je imela nalogo, da zadrži napredovanje rdečih proti Gornji Orehovi, napredovala in zavzela postojanke, ki so ji bile določene. Včeraj jutraj so se spoprijele prednje straže obeh strank. Sedaj se obe stranki utrjuje na zavzetih položajih. Danes se pričakuje odločilne operacije. Včeraj je kralj Boris izvršil inspekcijo postojank obeh strank. Manevre so obiskali tudi višji poveljniki bolganke vojske na čelu z ministrom vojske generalom Lukovom, tuji vojaški odposlanci ter povabljeni gosti.

Kriza holandskega fašizma

Haag, 28. septembra. b. Kriza v holandskem fašističnem gibanju pod vodstvom inž. Musserta je v zadnjem času prišla do pomembnega zunanjega izraza. Spor, ki je nastal med vodjo holandske »narodne socialistične delavske stranke« inž. Mussertom in generalnim tajnikom stranke, Kerkenom, zavzema od dne do dne širše dimenzije. Sedaj je izstopil iz stranke tudi vodja nacionalno socialističnega gibanja v Holandski Indiji, polkovnik Hoogewind. Spor ima, kakor se zdi, predvsem cerkveno ozajje, ker se doznava, da so med tent disidenti Mussertovega pokreta organizirali novo stranko pod imenom »Nederlandsche Nationale Partij«, ki v svojem manifestu ostro pobija Mussertovo proticerkveno politiko po Hitlerjevem zgledu.

Sokol

Sokol Domžale. V nedeljo 20. t. m. se je bila v domžalskem Sokolskem domu vršila seja načelnikov kamniškega okrožja. Vsi načelniki so podali svoja poročila ter smo ugotovili, da so bili v tem letu vsi sokolski nastopi našega okrožja sijajno izvedeni in že dolgo niso prinesli tolikšnih moralnih uspehov. Na tej seji je prišlo tudi do važnih sklepov za delo v prihodnjem letu. Saj to leto bomo imenovali leto praporov. Nove prapore bodo dobili na Ježici, v Moravčah in Domžalah. V Domžalah dobimo naraščajski prapor, katerega bo podaril brat Umek. Naraščaj se že pridno pripravljajo na ta svoj veliki dan.

Avto zavezil v množico

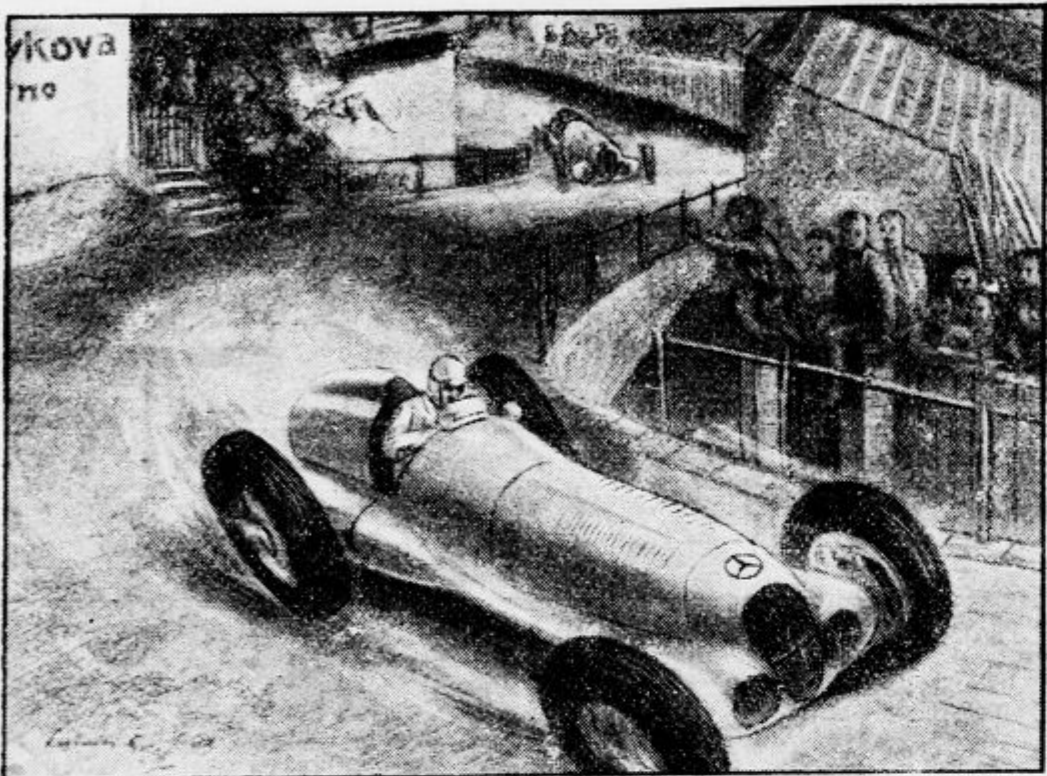
Strašna nesreča pri nedeljskih tekmah v Brnu

V najlepšem jesenskem soncu so se vršile v nedeljo na Masarykovem dirkališču v Brnu vsakoletne avtomobilske dirke, ki so privlačile v metropoli Moravske ogromne množice gledalcev. Na dirkališču se je zbralo kakšnih sto tisoč ljudi, ki so zavzeli prostore vzdolž 30 km dolge dirkalne proge.

Pri 14. kilometru pa se je zgodila nepričakovana nesreča. Nemški dirkač Hermann Lang, eden izmed favoritov dirke, ki je divjal z divjo brzino 120 km na uro, je zavezil na ovinku v množico. Očividci pripovedujejo, da so imeli vtis, kakor da je njegov avto skočil v trumo gledalcev, med katerimi je nastala velika zmešnjava. Reševalci so prihiteli na kraj nesreče in so ugotovili, da sta dve osebi mrtvi, deset pa

močno ranjenih. Ko so odstranili ranjence, so hoteli pomagati še dirkaču Langu. Toda možakar, ki so menili o njem, da se je ubil, se je medtem že sam pobral. Izkazalo se je, da je ne le živ, ampak tudi nepoškodovan. Še večji čudež je, da je ostal njegov dirkalni avto skoro nedotaknjen. Lang je hotel nadaljevati dirko, toda vodstvo mu je to zabranilo ter ga napotilo na obvezovališče.

Prireditelji so počastili spomin umrlega prezidenta Masaryka z enominutnim molkom. Udeležba na dirkah je bila zelo velika tudi iz sosednjih držav. Našli so kakšnih pet tisoč gostov iz Avstrije, Madžarske, Poljske in Nemčije. Masarykovo nagrado si je priporil dirkač Caracciola na vozilu tipa Mercedes Benz.

Eden izmed dirkalnih avtomobilov tipa Mercedes-Benz na Masarykovem dirkališču v Brnu

Najstarejše kitajsko mesto

Zakaj Japonci napadajo Nanking — Simbol stare Kitajske hočejo razbiti v prah in razvaline

Za modernega Kitajca je Nanking več nego prestolnica njegove domovine. Postal mu je simbol vseh sil, ki izžarevajo od Purpurnih gor v vso ogromno deželo, ki je domovina 400 milijonov duš. Duša Kitajske živi v Nankingu, ki je postal v teh dneh tudi zbirališče obrambnih sil. Tam je sedež vojaških osrednjih oblasti, na ondotnih vežbališčih in v vojašnicah sestavljajo kadre in jih vežbajo, od tam jih pošiljajo proti severnim in drugim bojiščem.

V tem središču narodnega odpora deluje tudi kitajska oboroževalna industrija, ki ima svoje delavnice v starem arsenalu. Ko je Cangkašek pred desetimi leti Nanking proglasil za prestolnico Kitajske, je še 400 delavcev v šestih tovarnah s pomočjo zelo starih nemških strojev izdelovalo po štiri strojnice na mesec, 120 pištol in 1.200.000 nabojev. Po popolni reorganizaciji teh delavnic se je proizvodnja seveda zelo pomnožila, tola o njej ni mogoče dobiti nobenih podatkov. V predmestju Šankvanu ob Jancekiangu so utrdbne in v mornariškem pristanišču je zasidran del kitajskega vojnega brodogradilstva.

Samo ob sebi je umevno, da poskuša Japonska selaj uničiti to glavno središče kitajskega odpora. Na stotine ton letalskih bomb je odvrгла na mesto, ki šteje več nego 700.000 prebivalcev, med njimi precej inostrancev.

V 14. stoletju je bil Nanking najbolj obljubeno mesto, ne samo Kitajske temveč vsega sveta. S tem, da so prestolnico preložili v Peking, se je začelo propadanje in tapinska vstaja je večji del Nankinga razdejala. Šele 1928, ko je Cangkašek proglasil to mesto za glavno mesto svoje republike, se je začela rasti in Nanking je tudi na zunaj začel kazati čedalje bolj lice modernega svetovnega mesta. Postal je navzlic temu, da utrpel je pogostoma le nekoliko korakov od modernega življenja življenje stare Kitajske, simbol novega obdobja v kitajski zgodovini.

Kjer je še pred nekoliko leti vodila slaba, zavita poljska pot od predmestja Šankvana proti mestu, ki je bilo oddaljeno 2 km od Jancekianga, posreduje danes promet ravna avtomobilska cesta, ki gre skozi 80 m dolgi predor mestnih vrat še 12 km skozi vse mesto in še dalje do grobov Mingov ter Purpurne gore, kjer so zgradili veličastni mavzolej vodji kitajske revolucije Sunjatsenu. Avtomobili in sinji avtoбусi, ki skrbijo tudi za prometno zvezo z deželo, drevijo preko ravne, asfaltna ceste in na

vsakih 250 korakov zagledaš prometnega stražnika, ki se drži tako važno, kakor da usmerja promet na Regentstreetu.

Cene zemljišč so se v moderni četrti več nego podestorile, a v tej četrti se dvigajo vladna poslopja, poleg ponosnih palač bank, inostranih podjetij in bogatih zasebnikov. S hoteno simboliko je mnogo zgradb izdelanih v slogu, ki združuje na harmoničen način arhitektoniko moderne evropske koristne gradnje in izročene gradbene kulture stare Kitajske, ki se kaže posebno v vbočenih strehah. Še mnogo je nedodelanega, še mnogo je praznin celo ob glavni cesti, toda vsepovsod sili novo življenje na dan.

Do 1. 1933. so kuliji na ročnih vozičkih pripeljevali vodo iz Jancekianga v mesto. Danes ima Nanking svojo vodovod in vsebino njegovih rezervoarov pregleduje mestni zdravstveni urad vsak dan v kemičnem in bakteriološkem pogledu.

Toda med tem, ko se tiskajo te vrstice, je šel spet del teh modernih pridobitev po zaslugi pohlepne sosedne v nič, spremenil se je v pogorišča in razvaline...

Jabolko povzročilo avtomobilsko nesrečo

Sadež, ki se je utrgal z jablane, je zahteval več človeških življenj

V bližini Plattlinga na Bavarskem se je iz malenkostnega vzroka zgodila strašna avtomobilska nesreča. Davčni nadzornik Christian Maier iz Garmischa, ki se je bil poročil pred kakšnim dvema tednoma v drugič, da bi dal svojim trem otrokom v starosti do 3 let zopet mater, je bil z vso družino na avtomobilski počitniški vožnji. Nenadno je v drevoredu sadnih dreves izgubil oblast nad vozilom in zavezil z njim proti neki jablani. Avto se je popolnoma razbil, Maier je obležal na mestu mrtve, njegova žena je umrla nekoliko ur pozneje, otroci pa so se smrtno nevarno poškodovali.

Kakor je pokazala preiskava, je zrelo jabolko, ki je padlo z neke jablane, zadelo Maierja v obraz in kratki trenutek, v katerem se je mož prestrašil, je zadostoval, da se je zgodila nesreča.

Če še ne veš, zdaj izveš: da je Windsorski vojvoda s soprogo zapustil Avstrijo in se odpeljal v Pariz, kjer bo preživel zimske mesece;

da je general Franco odstavil guvernerja Iruna, podpolkovnika Troncasa, zaradi njegove afere s francoskimi oblastmi;

da je ruska vlada proglasila zadnje ljudsko štetje na področju zveze sovjetskih republik za neveljavno, ker so komisariji sleparili in je razpisala novo štetje za 1. 1939;

da so Japonci v dosedanjih zračnih bojih s Kitajci izgubili 450 letalcev.

Mož, ki je hotel pomagati »Titanicu«

V svoji kanadski domovini je umrl radiotelegrafist William James Whiteside. Njegovega imena danes nihče ne pozna, toda pred leti je bilo v središču svetovnega zanimanja.

Whiteside je bil vodja radiotelegrafске službe v Quebecu in prvi, ki je ujel s potapljačega se »Titanica« brezžične klice na pomoč. Radiotelegrafist na tej nesrečni ladji je neprestano oddajal te klice, Whiteside jih je ujel in jih je potem prav tako neutrudno oddajal vsem postajam, ki so bile v njegovem območju, dalje. Tako so jih ujeli tudi nekateri parniki, ki so odpluli nemudoma na kraj katastrofe. Prišli so pa prepozno. »Titanic« se je bil že potopil. Rešili so le mnogo nesrečnikov in reševalnih čolnov, ki so plavali okrog tega kraja.

Proces proti kiparju — morilcu

Veliko senzacijo vzbuja razprava, ki se je pričela v New Yorku proti slikarju in kiparju Irwinu. O tem smo že ponovno poročali, da so ga prijeli, ker je pred nekoliko meseci umoril najlepše newyorško dekle, modelko Viktorijo Gordonovo, njegovo mater in nekega njenega podnajemnika. Morilec je po teh strahovitih dejanjih mirno živel v nekem hotelu v Chicagu, med tem ko je policija na vse pretege skušala dobiti kakšno sled za njim. Takrat je slikal portret lepe nameščenke, ki je pri delu listala v nekem ilustriranem listu. Nenadno je zagledala v tem listu morilčovo sliko in je opazila njegovo podobnost s slikarjem, ki jo je slikal. Irwin je pobegnil, kralu nato pa je prišel v uredništvo »Chicago Tribune« in povedal, kdo je. Iz uredništva so telefonirali policiji. Njegov zagovornik ga skuša izmazati s tem, da Irwin za časa svojega dejanja ni bil pri čisti pameti. Bržkone pride na električni stol.

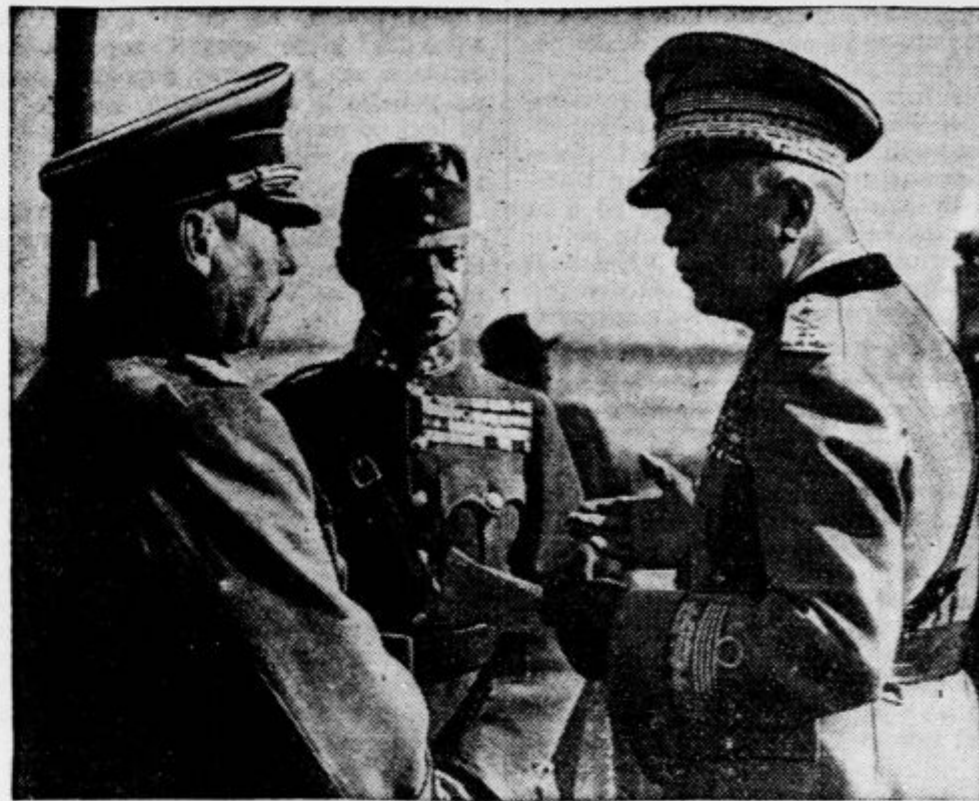
Postani in ostani član Vodnikovove družbe!

Protiletalske vežbe v Berlinu

Berlinčani se na ukaz vlade pripravljajo na pasivno obrambo proti napadom iz zraka. Na sliki vidimo dva prometna stražnika z maskami proti plinom

Trije politični zavezniki

Na velikih jesenskih manevrih nemške vojske so se letos zbrali kot opazovalci politični prijatelji Nemčije. Italija je delegirala tja svojega maršala Badoglio (na desni), Madžarska pa generala Roederja. Na desni stoji nemški general infanterije, von Fritsch

Povratek k obilnosti

Konec vitke linije? — Za začetek nove mode naj se ženske vatirajo ...

Pariske in londonske jesenske kolekcije kažejo veselje do tistih podrobnosti, a tudi do velikih linij, ki spominjajo na čas ob prelomu stoletja. Te linije ženske tako rekoč iznenadno pozivajo, naj bi spremenile tudi svoje postave, in če se spomnimo, kako hitro so znale postati vitke in visoke, je treba pač računati s tem, da se bodo vrnile prav tako hitro k tako zvanim ženskim oblikam.

Z brezobzornostjo, ki jo odpuščajo samo modnim diktatorjem, zahtevajo od žensk v novi jesenski sezoni, naj bi imele okrogel obraz, široke boke in zvečer možnost lepih dekoltéjev. Modni risarji seveda vedo, da se anatomske spremembe ne morejo izvršiti od danes do jutri, zato so si izmislili za dame, ki so »staromodno« vitke, primerna vatiranja, ki naj vsaj spočeta nadomestijo še nedoraste oblike.

Vskandanje obleke ostanejo še nadalje trezne in praktične, tem bolj so se modni umetniki razživel glede večernih toalet. Temeljni pogoj bodo tu dekoltéji, kakršnih

po velikih dvornih plesih v šestdesetih letih preteklega stoletja ni bilo več videti. Celo sramežljive Angležinje se bodo vrnile k dekoltéjem viktorijanske dobe. Boki se bodo širili kakor pri krinolinah in obleka bo padala kakor pri teh do tal in bo pri hoji šumela, kar bo za naš trezni čas nova senzacija. Iz teh temeljnih oblik se dajo seveda izdelati neštete različice.

Velike, nagačene ptice bodo krasile z razprostrtimi peruti sprednjo stran toalet, sedele bodo v pričeskah ali pa na velikanskih klobukih. Dama pa se bo lahko zadovoljila tudi s čepico iz volnenih kodrov, ki bo videti kakor pričeska kakšne zamorke.

Kdor si širok, tilast trak zaveže okrog glave, je videti na prvi pogled, kakor bi trpel za zobobolom, toda na drugi pogled bo damam, kakor pravijo, mično pristajal. Nošile bodo lahko tudi obeske iz zlatih in srebrnih kovancev ali ovratnike iz pisanih novejih peres. Tistim, ki imajo časa in denarja dovolj, se izbire ne bo manjkalo, treba jim bo le tega, da poskrbijo za večjo — obilnost svojih teles.

Kanadske petorčice v otroškem vrtcu

Zaenkrat najrajši lomijo barvaste svinčnike in se vozijo na kolesih

Rasnost življenja stopa polagoma tudi pred kanadske petorčice. Deklice, ki so svojo domovino pred nekoliko tedni prestrašile s hripjo, za katero so obtele, so spet zdrave, a selaj je Kanada zvedela, da namerja nje narodni ponos prve korake v šolsko sobo. Seve ne gre še za pravo šolo, temveč za otroški vrt.

Petorčice se uče, kako je treba ostriti in koničiti svinčnike, kako se nalepljajo lepilne podkočice in kar je podobnih koristnih ter zabavnih stvari. Njih zdravnik dr. Defoe hoče, da bi imele njegove varovanke

kakšen posel. Te varovanke za reini šolski pouk še niso dozorele. Zanimajo se za sedaj najbolj za barvaste svinčnike.

Annette je odkrila, da je posebno zabavno le svinčnike lomiti. Takoj so se tega lotile tudi njene sestre. Dr. Defoe pa je prepričan, da bodo otroci kmalu odkrili emisel in rabo pisalnega materiala. Na vsak način pa se zanimajo že danes za sport. Zabavajo se najrajši s svojimi otroškimi kolesi. Leto dni bodo petorčice prebile v otroškem vrtcu, potem pa pride tudi zanje čas, ko se bo treba seznaniti z začetki učenosti.

Največji železniški most v Evropi

V nadeljo, na rojstni dan danskega kralja Kristijana, so na svečan način izročili prometu najdaljši železniški in cestni most v Evropi, most, ki veže danska otoka Seeland in Falster. Ta most meri v dolžino 3200 m in ima pet stebrov. Stroški so znašali 36,5 milijona danskih kron, gradnja pa je trajala štiri leta. Vsega skupaj so porabili 110.000 kubičnih metrov betona in 30 tisoč ton železa.

Ženske branijo Asturijo

Iz Santandra poročajo, da se bori v vrstah asturskih rudarjev prvič mnogo žensk. Z obupnim pogumom branijo kakor njih moške, bratje in sinovi svojo domovino pred četami generala Franca, ki napredujejo sredi največjih težav. V divjem gorovju Sierra Bastermerin, kjer se sedaj vršijo ti boji, so dobili asturski republikanci novega zaveznika v neugodnem vremenu. Poročajo že o prvih velikih snežnih metežih tega leta.

Kupujte domače blago!

Dva grozoviteža

Japonski konteradmiral Hogavaši in njegov pribočnik, kapitan Fuzito. Hogavaši je poveljnik japonskih pomorskih edinic pri Saughaju, od njega je tudi izšel načrt za neusmiljeno bombardiranje kitajskih mest s civilnim prebivalstvom

A NEKDOTA

Ko je dovršil Masaryk 80. leto, se je oglašil na Hradčanih neki čevljar, ki je hotel na vsak način govoriti s prezidentom. Dovolili so mu avdienco, v kateri je skušal Masaryka prepričati, da mora doma nositi tople copate. Hotel mu jih je tudi sešiti. Toda Masaryk se je branil na vse prelege: »Prijatelj, zapomnite si, da jaz nikoli ne nosim zopet. Utrjen sem tako, da lahko bos tekam okoli. Storitve tudi vi tako, pa vam ne bo treba nikoli nositi copat.

VSAK DAN ENA

»Res je, daljnogled pomakne vsako stvar v neverjetno bližino!...«

(Veseljebodna weekly)

Japonci so začeli pritiskati proti Nankingu

Levo: Pogled na Nanking z Rumene reke — Desno: Japonska pehota se bliža nankinkemu bojišču

Kako je z obvezno telesno vzgojo?

Naše občine se pripravljajo k izvajanju zakona

Zadnje čase vendar kaže, da se bo začelo tudi pri nas izvajanje obvezne telesne vzgoje (OTV). Občine so dobile zadnje naloge in nekatere so že na tem, da začnejo z delom. Ker bo OTV koristno prizadela velik del našega naroda, ne bo napačno, če naše občine vsaj nekoliko seznanimo z njenimi osnovami, kakor so zamišljene v zakonu.

Večina naprednih držav ima OTV že izpeljano v raznih oblikah. Mi torej ne bomo med prvimi. Zakon OTV je bil podpiran že 17. januarja 1934 in nosi podpis blagopokojnega kralja Aleksandra in ministra za telesno vzgojo Hanžeka. 26. marca 1935 je izšla tudi uredba o osnovanju in delu prazničnih tečajev in izvrševanju ostalih odredb zakona OTV, ki je izvajanje v nekoliko večji meri položila telesno vzgojnimi organizacijam, predvsem Sokolstvu. Na tem mestu ne bomo razglabljali, zakaj je ta uredba padla v vodo. Dejstvo je, da je bila izdana 23. februarja 1937 uredba o izmenitvi citirane uredbe in nosi podpis sedanjega ministra za telesno vzgojo.

Izvedba takozvanih prazničnih tečajev je naslovljena predvsem na delokrog ožjega okolja ljudskih šol ter na učiteljstvo in delno na oficirje naše vojske.

Nekako na tistem so se začeli v Beogradu tudi tečaj za OTV, namenjeni predvsem učiteljem kot bodočim voditeljem na terenu. Razpisan je bil šele IV. tečaj, ki se je zaključil v začetku avgusta. Tega tečaja se je udeležilo tudi 20 učiteljev iz Slovenije in so bili vsi usposobljeni za samostojne nastave, torej tudi za sreske referente v tej stroki. Sedaj se vrši V. tečaj, ki za nas bomo videli pri vseh, pač pa bo za nas važen zopet VI. tečaj.

Zakon OTV obsega 29 členov. Prvi se glasi: Z namenom telesne, moralne in narodne vzgoje mladine, se vpele obvezne telesne vzgoje za vso moško in žensko mladino kraljevine Jugoslavije v vseh šolah, za vso moško mladino izven šole od dovršene osnovne šole do končane 20. leta.

V vseh naših šolah se že izvaja telesna vzgoja, oziroma bi se morala izvajati. Pričakovati pa je treba, da se bo število ur zvečilo. Za nadaljnjo telesno vzgojo prihaja pri nas v poštev mladenci od 14. do 20. leta, ki ne telovadijo v šolah, le visokoleske so oproščeni.

Člen 3. določa, da se izvenšolske OTV lahko oprostijo začasno ali trajno mladenci s napakami, ki jim onemogočajo vzbujanje. Člen 4. določa, da je izvedba v vseh pogledih brezplačna in prosta vseh taks. Nadalje je določeno, da bo vsakdo moral obiskovati tečaj v svojem okrožju, kar se bo po uredbi vjemalo s šolskim okoljem. V koliko bo ta točka res izvedena, se bo šele videlo. V primeru preselitve se mora tečajnik najkasneje v 30 dneh javiti vodstvu tečaja v novem okolišu.

Važen je člen 7., ki določa, da se vzgoja vrši: 1) v prazničnih tečajih, to je v glavnem ob nedeljah. Glede ure se mora vodstvo posposumeti z duhovnikom, da se ne bo motilo cerkvenemu opravilu; 2) v društvih, ki se bavijo s telesno vzgojo in ka-

terim bo ministertvo izdalo potrebno odobrenje. Sokolstvu je to odobreno že v zakonu. Nas bo seveda zanimalo, kako se bodo spravili v sklad s čl. 9. fantovski odseki.

Vrhovno vodstvo in nadzorstvo sta pridržana ministertvu, posebni odseki pa se organizirajo pri banovinah in srezih. Pročrške zadeve, preskoro prostora, zdravniški pregled tečaja samega pa imajo na skrbi občine odnosno občinski odbori. Čl. 19. določa, da ministrstvo lahko pozove na delo uradništvo, da poleg redne službe opravlja tudi razne funkcije pri OTV. Šolsko leto tečaja se krije s pročrškimi. Važen je še čl. 22., ki predpisuje razne kazni. Neopravičeno izostajanje se kaznuje z globbo do 500 din ali do 5 dni zapor. Zlonamerno oviranje izvajanja pa se kaznuje tudi z globbo do 5.000 din ali z zapornim do 6 mesecev.

Uredba v glavnem dopolnjuje zakon in se bavi s prilagoditvijo zakona danim priklanam. Določeno je tudi, da morajo biti voditelji tečajev nagrajeni s 25 do 40 din na vadno uro. Pri tem je seveda treba upoštevati, da bo voditelj izgubil nedeljske dopoldneve in mnogo prostega časa.

Nadalje je še važen pravilnik v omeni sposobnosti obveznikov OTV. Po tem se bodo tudi določile razne ugodnosti, ki se bodo nudile tečajnikom predvsem pri odsluženju vojaškega roka. Čuje se, da bodo te ugodnosti zelo velike. To bo gotovo zelo ugodno vplivalo na poset tečajev in na ugoden odziv med narodom.

Tudi učni program je že predpisan in deli tečajnike na 3 skupine od 11. do 14. leta, od 14. do 17. leta in od 17. do 20. leta. Učno gradivo je prilagojeno po teh skupinah. V tem pravcu je izdelan tudi načrt in program telesne vzgoje.

Gradivo se deli v 3 dele: 1. moralna in narodna vzgoja (narodna vzgoja, zemljepis, zgodovina), 2. splošna telesna vzgoja (vaje oblikovanja, vaje učinka in estetske vaje). To je telovadba v pravem smislu, ki pa je prilagojena za prilike na vseh; 3. specialna telesna vzgoja: redovne vaje, vaje v streljanju in rokovanju z orožjem, polnvanje zemljišča, čitanje kart, igre v polju in higiena.

To bi bile osnove te zamisli. Do popolne izvedbe zakona bo gotovo poteklo še mnogo časa. Pojavile se bodo mnoge ovire in napake zakona samega. Pri nas bo šlo lažje, ker so prilike urejene in so potrebne moči na razpolago. Tudi tu se bodo pokazali kot najboljši voditelji baš Sokoli. Kolikaj izveč ban sokolski voditelj tudi na tečajih, ki jih prireja ministertvo, ne pridobi prav ničesar, vsaj v tehničnem pogledu ne! Upajmo, da bo ljudstvo zakon pravilno razumelo in da bodo olajšave ki jih nudi ugodno vplivale. Znano pa je, da celo v Beogradu, kjer se zakon izvaja že dalj časa, niso še dosegli mnogo nad 60% rednih obveznikov.

Ob pravilnem izvajanju in vodstvu bodo naša športsna društva lahko posegla v ta rezervoar mladine in dopolnila svoje vrste z mladimi močmi. Saj je v programu vsa lahka atletika, plavanje, smučanje, igre. Na izvajanja se bomo še povrnili.

Šolska mladina in treznostni pokret

Nekaj potrebnih opomb ob začetku šolskega leta

Odprla so se šolska vrata, zopet stopa mladina v nove razrede, starši pa gledajo polni skrbi in gorečih želja, da bi mladina nastopajoče šolsko leto čim uspešneje dovršila. Zalogib je pa vsako leto veliko takih otrok, ki pri pouku nikakor ne morejo uspevati in sicer v mnogih primerih zaradi uživanja alkohola, kar potrjujejo učitelji in profesorji, ki morajo poučevati v vinorodnih krajih. Ti se posebno pritožujejo, da alkoholizirana šolska mladina zlasti pri računskem pouku zaostaja.

Je pa še drugi vzrok te duševne manjvrednosti namreč podedovanost, ki jo prinašajo nesrečni otroci po pijanskih starših že z rojstvom na svet. Taki otroci močno nagibajo k alkoholizmu, ki je bolezen in ne samo slaba navada, kakor mislijo mnogi nepoučeni ljudje. Ni pa potrebna samo podedovanost, ki zapeljuje ljudi v pijanost, temveč je potreben za to neki povod, ki jih je veliko. V naslednjem navajam le najbolj značilne s primernimi navetji:

Je še zmerom nekaj nepoučenih ali zanikrnih mater, ki dajejo svojim dojenčkom cucelj pomočen v žganju, da jih čimprej uspavajo. Srečujem po potih večkrat dečke, ki donajajo očetu vino iz gostiln. Ti otroci si spetoma privoščijo spetkeča le par kapljice, a pozneje zmerom več strupene pijače, s čimer se pripravljajo za poznejše pijače. Obenem pa se vadijo tudi za tatove, ker spetoma napolnjujejo manjakeje vino z vodo pri pipi, po vaseh pa kar iz prve mlakuže.

Je prav nevarno za treznost naših otrok, ako vpiro njih hvalimo »zlatu« vinskou kapljico; zakaj otroci si mislijo: kar je očetu dobro, tudi nam ne more škodovati. Nasprotno dajejo pametni starši vedno svojim otrokom kako prav kislo vino, ki marsikaterega odvrne od nadaljnje poželenja po alkoholnih pijačah.

Neodpustljivo je, ako odrasli izobraženci opozarjajo napol odraslo šolsko mladino na velike uspehe nekaterih intelektualcev, ki so jih dosegli v zvezi ali zaradi alkohola. Vsekar se mora tako pripravdovanje mladini hkratu predložiti s strašnimi posledicami, ki so dohitele naše in tuje velume zaradi alkohola. Prav tako je brezpomembno izgovarjati se na nekatere alkoholike, ki so dosegli v zvezi tem visoko starost. Taki primeri so možni ali niso pogosti. Celu pa si ne smemo s tem zabrisati oči pred neštetimi žalostnimi, ki se dogajajo po pijanskih družinah, pred propastjo premoženja, pred poboji, zločini in pred duševno blaznijo, ki jih je povzročil alkohol.

Puberteta, doba od 14. do 18. leta starosti, je zelo veliki povod za pijanstvo. Mladenci hoče postati kar čez noč odrasel moški in hoče to pokazati s tem, da se napije in da zna prenesti velike količine vina. Čestokrat je tako nesposobno ravnanje tolažba za kak prvi neuspeh v ljubezni ali pri pouku. Prevelika očetova strogoost v takih primerih le še povečuje pijansko nagibenje.

Vsi zdravniki so edini v tem, da mladina ne potrebuje vina, ker je za sama po sebi pijana, to se pravi: vesela, živahna, borbena in prav pogosto žal tudi lahkomišeln. Zatojaj ji nudimo, ako le moremo, vsak dan veliko sadja, zlasti grozdja, ki je najbolj zdravilo, s tem obenem pomagamo našemu

to, da se val dijak (inje) povzpnejo do največje stopnje treznosti, do abstinence. Saj bo to naši mladini, staršem in celotnemu narodu v največjo korist. Na delo tedaj, ker resnobni so dnovi...

Predsednik »Treznosti«

Iz sodne dvorane

Kdor drugemu jamo kopije

Ivanka šteje 22 let, je po poklicu služkinja in se največ zadržuje na ljubljanski periferiji. Pa ne morda toliko v službah. Le prepogosto ji je mnogo ljubše, da začenja naporen, pošten poklic z zabavo v družbi takih moških, ki si za majhen denar kupujejo prijetna urica. Če pa vse odere, kar sicer ob velikem številu takih gospodov le poredko nastopa, pa se Ivanka tudi tuji imovini ne odreka. Zato so imela sodišča in kaznilnice že ponovno oprava z njo.

Spet je bila pred sodnikom poedincem obtožena, da je lažno najprej policiji in potem še pri preiskovalnem sodniku ovadila neko Marijo, da si je dala pri babici odpraviti plod. K temu je bila še obtožena tatvine na škodo Marije in da se je do kraja avgusta letos v Ljubljani iz delamrznosti večino časa preživljala s tajno prostitucijo.

Zelo vztrajno je Ivanka zanikala, da bi bila podala lažno ovadbo glede odprave plodu. Trdila je, da je bilo vse res, kakor je ovadila oblastu. Na glede na to, da sta baba kakor tudi Marija odločno zanikali odpravljanje, je tudi bolnišnica poročala, da je Marija povsem v redu porodila zdravo dete. Izkazalo se je, da je Ivanka ovadila Marijo šele, ko jo je ta zamenjala, da ji je iz omar pobrala svilo za obleko in nekaj perila. Ivanka je priznala, da se res preživlja s tajno prostitucijo, toda le tedaj, če ji za preživljanje zmanjka priložnostnega zaslužka in v kolikor ne more kriti svojih izdatkov s podporami svojega fanta.

Poleg 4 mesecev strogega zaporu je sodnik še odredil, da bodo Ivanka po prestani kazni za 1 leto oddali v prisilno delavnico, da se privadi rednemu življenju.

Povračilo za rubežen

Rubežni so dandanes že tako običajne, da se jih niti spodobi ljudje ne sramujejo več. Kljub temu ostajajo izvršilni organi še vedno v ljudski oči prav tako nepriljubljni, kakor da bi rubežni izvrševali na svoj račun. Ljudje namreč pozabljajo, da oni opravljajo prav tako svojo službo, kakor na primer sodnik po službeni dolžnosti sodi na smrt, čeprav mu osebno v srcu vlada milost. Izvršilnim organom se pripeti na njihovih službenih polih marsikaj neprijetnega in nepravilnega. Se namreč delež je zmerjanje in posvajanje, neredko pa je slišati tudi, da so bili ljubazni sprejeti s pestjo.

Pred sodnikom poedincem je stala Blejčanka Jerica, ki si je zmislija za masčevanje obiska izvrševalnih organov zvito pot. Pri predsedstvu ljubljanskega okrožnega sodišča je vložila v pričetku leta kot nadzor, sveto pritožbo vlogu, v kateri je navajala,

da je bil izvršilni organ Ferdo ob priliki rubežni vinjen in da jo je s pomočjo nekoga posredovalca zaklenil v stanovanje, da ne bi mogla prisotovati rubežni. Poleg tega pa še, da ji je nasilno pokvaril okove na vratih in vdrl v stanovanje.

Sodniku je Jerica priznala, da je ovadbo sama napisala. Povedala pa je, da iz lastnega ni vedela, da bi bil izvršilni organ pijan. To da ji je pripovedal neki Gmeiner. Ta pa je zanikal, da bi ji kaj takega pravil. Jerica je zlobna ženska. Tudi izvršilni organ je izpovedal, da je bila rubežen izvršena popolnoma mirno in da ji je Jerica lahko mirno prisotovala. Sodnik je Jerico obsodil na 14 dni zaporu, izvršitev kazni pa je odložil pogojno za dobo 2 let.

Roman o Masarykovih borbi za svobodo ČSR

Nekaj pred Masarykovo smrtjo je izšel v Pragi novi češki roman pisateljice Milene Novákové, ki opisuje pokojnikovo delo za časa svetovne vojne v inozemstvu. Literature o tem velikem Masarykovem delu za osvoboditev njegovega naroda je že mnogo. Najboljši vir je pač njegova »Svetovna revolucija«, ki smo jo dobili v začetku letošnjega leta tudi v slovenskem prevodu pri »Naši založbi«. Najlepše jo dopolnjuje veliko Benešovo delo: »Svetovna vojna in naša revolucija«, da ne omenjamo velikega števila memoarskih spisov, ki so jih izdali doslej že najrazličnejši sodelavci, kakor tudi ne literarne obdelave te borbe same v tako zvani »legionarski literaturi«.

Milena Nováková je ena največjih živih čeških pisateljic. (Glej »Moderno literaturo«: »Sokolova« kritika in pisatelj A. C. Nora, ki je pred dvema leti predaval o tem tudi pri nas). Dobo Masarykovega prosvetnega dela med češkim narodom pred vojno je sama doživljala v svojih dijaških letih in opisala v prvem svojem vačem delu »Mož in boj«. Je to prerez Češke pred vojno, kjer nam prikaže najrazličnejše strani življenja in borbe in sredi vsega Masarykovo prizadevanje, spremljano s simpatijo zlasti od mladine. Roman se konča z vestjo o atentatu na Sarajevu.

»Ted' nebo nikdy« (Sedaj ali nikoli) je njen drugi veliki tekst, ki — kot nekako nadaljevanje prejšnjega romana, vsaj časovno — opisuje Masarykovo silno in skoro že pravilno delo, ki ga je takoj v začetku svetovne vojne podvel za osvoboditev svoje ga naroda. Ni bajejna ni na njem — vse je iz drobnih kamenčkov sestavljeno velika stavba, za katero se je pripravil vse življenje in jo sedaj v junškem naponu vseh svojih sil privedel do izvršitve. Vidimo ga nemirnega junaka, kako potuje sem in tja preko vse zemeljske oble in neutrudno grad narodu svobodo. Sodelavci ga poznajo po njegovi kremenitosti in plemenitosti že od prej in se mu z veseljem pridružijo in podrejo. In zaključek? To vemo vsi.

Gospa pisateljica je mnogo študirala za ta svoj roman, bila čisto tudi pri Masaryku in prepolovala zlasti švicu. a—

S P O R T

Gorske kolesarske dirke na Turjak

bodo v nedeljo 10. oktobra v organizaciji Hermesove kolesarske sekcije

Kot zaključno svojo letošnjo prireditel bo organizirala kolesarska sekcija »Hermesa« v nedeljo, 10. oktobra, še gorske medkubske dirke na progi Pijava Gorica — Turjak. Začetek dirk bo točno ob 13. in sicer bodo dirkači vozili v posameznem startu z dveminutnim presledkom. Prvi bodo startali dirkači juniorske kategorije, za njim pa dirkači glavne kategorije, nakar bodo po ugotovljenih rezultatih razdeljene nagrade v prostorih turjaške gostilne.

V nekaj vrstah

V Ptuj je bila preteklo nedeljo drugorazredna prvenstvena tekma med Dravo in Ptujem, ki je bila odločilna za vrstni red obeh ptujskih klubov v tabeli. Stanje igre je bilo že po 4 minutah 1:1, do konca polčasa pa je mogla Drava zabiti še 3 gole, tako da je bil rezultat pred odmorom 4:1 v njeno korist. Po odmoru je Ptuj razliko izboljšal za dva gola, toda končni rezultat je ostal 4:3 za Dravo, ki si je tako zagotovila tretje mesto v prvenstveni tabeli. Tekmo je sodil g. Turk iz Murske Sobote in je bilo zanj mnogo zanimanja.

Tudi v nedeljo je enajstosredna SK Mislina iz Slovenjgradca odigrala revanžno nogometno tekmo z gasilsko četo v Mariboru. Slovenjgradčani so se predstavili kot dobro vigrana enajstosredna, ki pa so v tekmu izgubili dva igralca. Ker tudi sodnik ni bil kakor bi bilo treba, so gostje zaradi ostre igre domačinov kmalu popolnoma popustili in izgubili tekmo z 2:6 (2:1). Občinstva je bilo precej.

Savezni kapetan je že dokončno sestavil nogometno moštvo naše državne reprezentance, ki bo dne 3. oktobra nastopila v Pragi proti Češkoslovski in dne 10. oktobra proti Poljski v Katovicah. Obrambo trojica bo v obeh tekmal. Ista, in sicer Glaser, Hügl in Matošič, v krilski vrsti bo v Pragi igrala trojica Lechner, Gajer, Kokotović, v Katovicah pa v sredini Stevović, napadalni kvintet pa bodo sestavljali v Pragi Medarić, Valjarević, Hitrec, Vujadinović in Pleše, v Katovicah pa bo Hitrec zamenjal Moša Marjanović.

Zaradi teh dveh reprezentančnih tekem bo tekmovalanje v ligi počivalo do 17. oktobra, ko se bo igralo peto kolo z naslednjim sporedom: v Beogradu Jedinstvo—Jugoslavija in BSK—Bask, v Zagrebu Hašk—Concordia, v Sarajevu Slavija—Gradjanski, v Ljubljani pa Ljubljana—Hajduk. Zanimivo je, da so po nedeljskih poraznih kritikah o igri SK Ljubljane v Beogradu danes že vsi beograjski in zagrebški listi enodušno mnenja, da se je Ljubljana baš s pridobitvijo nedeljske točke na beograjskih tleh prava za prav že rešila nevarnosti, da bi izpadla iz tega tekmovalja. Kdo ve, zakaj so jo na prvi pogled zmrcvarili tako neusmiljeno?

V soboto zvečer je bilo v Zagrebu, kakor smo že napovedali, žrebanje, ki naj bi določilo prava Jugoslavije v juniorskem waterpolu, ker je bilo tekmovalanje v Ljubljani po krivdi zagrebškega plavalnega kluba (ZPK) razveljavljeno. Z enakim številom točk in enako razliko golov sta prišla pred žreb dubrovniški Jug in splitski Jadran, med katerima se je sreča zasmejala Jadranu, ki je tako postal za letos

Obenem se to gorsko prireditelje bo tudi skupen kolesarski izlet, katerega se bo gotovo udeležilo večje število ljubiteljev kolesarstva. Pa tudi naših motociklistov ne bo manjkalo, saj jim bo ta izlet lahko služil za trening na motociklističnih dirkah, ki bodo takoj naslednje nedelje, 17. oktobra, na ljubljanski Grad, odhod kolesarjev — izletnikov in dirkačev bo točno ob 10. s Kongresnega trga.

V primeru slabega vremena bo prireditel preložena.

Prvak ne samo v juniorskem plavanju, temveč tudi v waterpolu. Naš teniški mojster Punčec si je v Parizu priboril novo lovorko s tem, da je v hudi konkurenci prišel do finala v tekmal za mednarodno prvenstvo Pariza. V zaključni tekmi je zmagal nad Kitajcem Ko-Sin-Kijem v štirih setih s 6:2, 6:2, 2:6 in 6:4.

Na avtomobilskih dirkah za veliko Masarykovo darilo, ki so bile v nedeljo na krožni progi blizu Brna, je zmagal Caracciola na Mercedes-Benzu, ki je prevozil 15 krogov (nekaj nad 437 km) v času 3:09:25.3 ali s povprečno hitrostjo 138.4 km na uro. Rosemeyer na Avto-Unionu je bil tretji s časom 3:10:07.1. Eden izmed nemških dirkačev (Lang) je zavozil med občinstvo, pri čemer sta bili dve osebi ubiti, več pa težko poškodovanih. Vozáč je odnešel celo kožo; kakor trdijo, je bilo občinstvo samo premalo disciplinirano. Zgovorno svarilo za prireditelje motociklističnih dirk tudi pri nas!

Zveza slovenskih lahkootletskih klubov (službeno). Za lahkootletski dvoboj Juliska Benečija: Dravska banovina se odreja naslednja reprezentanca Dravske banovine: Inž. Stepišnik, Kotnik, Orsčič, Zupan, Illov, Prof. Dobovšek, Cerar, Osetič, Lozar, Jeglič, Košir, Pleteršek, Skušek, inž. Marč, Zgur, Grgšek, Gabrček, Kovačič, Požar, I. rpar, Krevs, Srakar Ivan, Slanina, Žoiga Aleš, Čurda, Pogačnik, Sušteršič, Šter, Urbančič, Nabernik, Gašperšič, Kajfež, Kosec, Poljšak, Polak. V četrtki ob 17. bo na igrištu ASK Primorja izbirno v metu diska za prof. Dobovška, Kajfeža, Jegliča, v metu kladiva za Zupana in Jegliča, v metu krogla za inž. Mareka in Jegliča. Vsi imenovani atleti morajo prinesiti s seboj tekmovalne čevlje, trening dres, bele srajce in črne hlače in se javiti v soboto, 2. oktobra najpozneje ob 15. v stališčni na Stadionu športnemu učitelju g. Kleinu. Če bi kateri od določenih reprezentantov imel težave zaradi dopusta, naj nemudoma sporoči na naslov Zveze, Tavčarjeva ul. 1/III. Vse ostale podrobnosti bodo reprezentanti zvedeli pred pričetkom tekmovalja. Reprezentanti izven Ljubljane morajo nemudoma sporočiti točno dan in čas prihoda. — Predsedstvo.

Sekcija lahkootletskih sodnikov JLAS (službeno). Za lahkootletski dvoboj Dravska banovina — Juliska Benečija, ki bo v soboto, 2. oktobra ob 16. in nedeljo, 3. oktobra ob 15. na Stadionu, Tyrševa cesta določimo naslednji sodniški zbor: vrhovni sodnik: geom. Černe, pomočnik: Sanein Savo, vodja tekmovalja: Windisch, pomočnik Banko, starter za teke: Sanein Danilo. Za vse ostale savezne sodnike v Ljubljani, ki se morajo zaradi konstituiranja sod. zbora

javit vrhovnemu sodniku na tekmovalnem prostoru vsakokrat najpozneje pol ure pred pričetkom tekmovalja, je sodelovanje strogo obvezno. Predsednik: Gorjanc v. r., tajnik: Sanein Savo v. r.

SK Mars, Dravi ob 20. strogo obvezna odobrova seja, na običajnem mestu. Vsi in točno!

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Sreda, 29. septembra: zaprtu.
Četrtek, 30. septembra: Beraška opera.
Premierski abonma.

Petek, 1. oktobra: Zaprtu.
Sobota, 2. oktobra: Beraška opera. Izven.
Nedelja, 3. oktobra: Taretkinova smrt. Premierski abonma.

OPERA

Sobota, 2. oktobra: Evangeljnik. Premierski abonma.

Nedelja, 3. oktobra: Pod to goro zeleno. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 4. oktobra: Zaprtu.
Torek, 5. oktobra: Vrag na vasi, balet. Premiera. Izven.

DRAMA

Naša drama bo imela jutri nadvse sanivno premiero »Beraška oper«, angleškega dramatika Geya, v predelavi nemškega dramaturga Brechta in z muziko komponista Weilla. Vprizoritev te opere je za ansambel dramskega gledališča kakor tudi za naše občinstvo svojevrsna senzacija, kajti »Beraška opera« je resnična opera, ki je najhude registrirano v vseh »Opernih vodnikih«. In to operno delo bodo izvajali izključno člani dramskega gledališča. Angleški original, kjer se delo imenuje doslovno »Beraška opera«, in ne, kakor se glasi nemški naslov, »Dreigroschenoper«, je bil prvič vprizorjen 1738. leta in je vzbudil tako kot parodija na tedanjo italijansko opero kakor kot družabna satira velikansko pozornost. Slovenski tekst je pravo kolektivno delo. Prozo je prevedel Fran Albrecht. Songe je že pred leti, ko je bila nameravana vprizoritev tega dela, poslovenil dirigent Stritof. Vmesne ali uvodne pesmi pa sta komponirala ga Lili Novjveja in dramaturg. Pri vprizoritvi, ki jo vodi režiser Bojan Stupica in ki jo režiser tudi popolnoma v okusu beraškega teatra insceniral, sodeluje ves dramski ansambel. Orkestrsko delo pa bo vršil Adamičev jazz, ki bo igral Weillovo muziko v originalni Adamičevi instrumentalci.

OPERA

Kienzlova opera »Evangeljnik« spada med repertoarne opere srednjeevropskih gledališč. Napisal jo je slavni nemški skladatelj Viljem Kienzl, ki je obhajal letos 50letnico rojstva in se je prav za to priložilo vprizorila njegova opera po vseh velikih gledaliških odrih. Sobotno premiero vodi kapelnik Niko Stritof, režija je prof. Sestova. Predstava je za premierski abonma.

Balet »Vrag na vasi«, katerega avtorji so Pia in Pina Maklar ter skladatelj Fran Lhotka, se to prvič vprizoril na našem odru v torek 5. oktobra izven abonmaja. Balet »Vrag na vasi« je celovečerni balet, katerega snov je zajeta iz življenja na vasi ter se godi na Hrvaškem. Vsi sodelujoči nastopajo v slikovitih hrvaških narodnih nošah. Ansambel, ki ta balet izvaja, je sestavljen iz domačega baletnega ansambla, kateremu pomaga 6storiica članov zagrebškega baleta. Muzikalno vodstvo ima ravnatelj Polič. Balet »Vrag na vasi« je bil v zadnjih dveh sezonah z največjim uspehom izvajal v Curihu, v Karlsruhe, pa tudi v Zagrebu, kjer je stalno na repertoarju. Umetniško dvojico Maklarjevo pa vabijo tudi v druga večja nemška gledališča, da nastudirata v bližnji bodočnosti to delo, ki je imelo v tujini prav poseben uspeh. Prvi predstavi bodeta prihodnji torek in sredo, obe izven, cene od 50 din navzdol.

RADIO

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih radijskih postaj dobite v vodilni in bogato ilustrirani slovenski radijski reviji »Naš Val«. — Mesečna naročnina samo 12 din. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Knafljeva ulica 5.

Beograd 17.20: Orkestralni in klavirski koncert. — 18.40: Skladbe za čelo. — 20: Beethoven: Kreutzerjeva sonata. — 20.30: Ura humorja. — 21.30: Pesmi. — 22.45: Plesna muzika. — Zagreb 17.15: Klavirske skladbe. — 20.30: Prenos iz Ljubljane. — 22.20: Ples. — Praga 19.25: Spevoigra. — 21: Orkestralni koncert. — 22.35: Ples. — Varšava 19: Plošče. — 20: Lahka glasba. — 21: Chopinove klavirske skladbe. — 22: Ples. — Dunaj 12: Koncert orkestra. — 16.05: Klasična glasba (plošče). — 19.25: Prenos iz drž. opere. — 22.20: Plesna muzika. — 23: Nadaljevanje plesa. — Berlin 19.15: Lahka glasba s plošč. — 20: Iz kraljevstva operete. — 22.30: Melodija in ritem. — München 19: Stare in moderne vojaške koračnice. — 20.10: Zvočne slike. — 21.10: Glasba baroka. — 22.40: Lahka in plesna muzika.

Četrtek, 30. septembra

Ljubljana 12: Češki in slovaški narodni naprevi (plošče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, sporod, obvestila. — 13.15: Koncert Radio orkestra. — 14: Vreme, borza. — 15: Ztorovske pesmi (plošče). — 18.40: Prosvetni spored prihodnjega leta (g. Vinko Zor). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nae. ura: Ministertvo za telesno vzgojo. — 19.50: 10 min. zabava. — 20: Za dobro voljo! Sodeluje Gregorčev pihalni kvintet in tercet Stritar. — 21.15: Schumann: Otroški prizori (plošče). — 21.30: Koncert Radio orkestra. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Radio jazz, vmesne spave poje g. Mirko Premelj. — Beograd 17.45: Narodna glasba. — 20: Koncert velikega orkestra. — 21: Klavirske skladbe. — 21.30: Narodne pesmi. — 22.45: Ples. — Zagreb 17.15: Lahka godba. — 20: Prenos iz Beograda. — 22.20: Lahka in plesna muzika. — Praga 19.15: Radio film. — 20.55: Orkester in flavta. — 22.30: Plošče. — Varšava 20: Koncert orkestra in solistov. — 21.05: Pesmi. — 22: Peski in klavirski koncert. — Dunaj 12: Lahka godba. — 16.05: Slagerji. — 17.25: Stari klavir se ogaša. — 19.25: Tirolske pesmi. — 20.25: Schumann: Koncert v A-molu, op. 54. — 21: Godalni, kvartet, klavir in orkester. — 22.20: Plesna muzika. — 23: Nadaljevanje plesa. — Berlin 17.25: Vedra glasba. — 20.10: Plesni večer. — 22.30: Prenos iz Stuttgarta. — München 19: Spevoigra. — 21.15: Schubertove pesmi in komorne skladbe. — 22.30: Prenos iz Stuttgarta. — Stuttgart 19: Ravja plošč. — 20: »Ljubavno pismo« (plošče). — 21.30: Koncert godalnega kvarteta. — 22.30: Orkester in citre. — 24: Nočni koncert orkestra.

ZA DAME

JE KOMPLETNA KOLEKCIJA NOVIH MODELOV ZA JESEN IN ZIMO V VSEH VELIKOSTIH ŽE PRIPRAVLJENA. OGLEDJE SI JIH PRED NAKUPOM, KOT MNOGO DRUGIH BOSTE TUDI VI ZADOVOLJNI V KONFEKCIJI

PAULIN - Ljubljana - Kongresni trg 5

Rafael Sabatini:

MORSKI KRAGULJ

Gusarski roman

»Mir!« je Asad zarohnel. »Tvoja prevzetnost zdaj ni na mestu.«

»In moji pametni razlogi najbrže tudi ne,« se je zasmel Sakr el Bahr. »Ker ti je pa po vsaki ceni do tega, da ostane tvojše duše pri tebi, moram govoriti vpricho njega, naj hočem ali ne. Saj dovoliš, da prisedem?« Ne da bi počakal odgovora, se je spustil zraven Asada na blazine in prekril noge. »Gospodar,« je nadaljeval, »med nama zija prepada, ki ga je zaradi slave islama treba premostiti.«

»Sam si ga izkopal, Sakr el Bahr,« je paša osorno zarenčal. »Na tebi je, da ga spet zasuješ.«

»Zato sem te prosil, da me poslušaj,« vzrok prepač je tamle,« je rekel gusar in s prstom pokazal na kabino. »Odstraniva ta vzrok, pa se bo prepada sam zaprl, in vse bo spet dobro.«

Dobro je vedel, da je poslednji mir med njim in Asadom nemogoč; vedel je, da ga je njegov odpor nepreklicno obsodil in da bo Asad zdaj, ko je okusil njegovo premoč, vse storil, da mu nikoli več ne stopi na pot. Vedel je, da bo njegova usoda zapečatena tisti mah, ko se vrne v Alžir. Njegov edini

up je bil v naglem udarcu, da pri tem obupnem podjetju zmaga ali pogine. In vedel je tudi, da Asad to ve. Iz te misli se mu je bil porodil sedanji načrt za Rozamundino rešitev. Asad bo morebiti na videz privolil v poravnavo nastalega spora, da odstrani trenutno nevarnost, doma se bo pa tem bolj gotovo maščeval.

»Kako naj odstraniva vzrok?« je z žarečimi očmi vprašal paša. »Ali hočeš dati zadoščenje za porog svoje živitve? Izreči ločitev in prepusti žensko meni?«

»To ne bi pomenilo odstranitve vzroka,« je odvrnil Sakr el Bahr. »Dobro premisli, o Asad, kaj terja od tebe dolžnost do vere. Pomisli, da slava islama na najini slogi. Greh bi bilo kaliti to zvezo. Nikar ne delaj tega greha! Narobe, pomagati mi moraš, da izvršim načrt, ki sem ti ga odkritosrečno priznal. Zapljuča ob zori do francoske obale in izkrcanja to žensko, da se iznebiva njene nevarne navzočnosti. Potem bo še zmerom čas, da napadeva špansko ladjo in se obtovorjena s plenom mirno in prijateljsko vrneva v Alžir. Ta mala poga na blesku najinega tovarštva bodi pozabljena. Ali privoliš, o Asad, zaradi prerokove slave?«

Vaba je bila zvito nastavljena. Ne Asad ne Marzakova hudobija nista zaslišala ukane. Sakr el Bahr je ponujal svoje lastno življenje v zameno za življenje in prostost frankovske sužnje, in nič ni kazalo, da bi se zavedal, kaj ga čaka.

Asad je pomislil. Pamet mu je prigovarjala, naj sprejme, nevarnega tekmeča pa spravi s poti, ko

bodo njegovi morskí kragulji daleč od njega in mu ne bodo mogli pomagati. Da, to je bila pot Sakr el Bahrove pogube.

Gusar je opazil pašev tleči pogled, ki je zrl mimo njega. Videl je Marzakov blede, napeti obraz, kako je lakomno čakal, ali bo oče privolil ali ne. In ko je Asad molčal in molčal, je Marzak vneto izbruhnil:

»Njegov svet je močnejši, o oče. Slava islama nad vse! Ustrezaj mu. Odpusti nejevernico, pa bo spet vse dobro med nama in Sakr el Bahrom.« Poudaril, s katerim je izrekel te besede, je razločno pričal o njegovi želji, da bi jim dal skrit pomen.

Asad je stišal sina in ga razumel; izkušnja je postajala večja in večja, a drug zapeljiv glas je govoril še močnejše od nje. Pred paševimi hotljivimi očmi je vstajala prikazen vitke, gibke deklice z nežno zaokroženimi prsi. Temu črnu se ni mogel upirati. Sla in maščevalnost sta se borila druga z drugo. Odkar se je bilo Asadovo oko vnovič ustavilo na Rozamundini, ni bil več svoje pameti. Boj je trajal dolgo časa; nazadnje se je naglji naprej in pogledal gusarju globoko v oči:

»Če je ne želiš sam zase, zakaj jo odbijaš meni?« je vprašal, komaj brzdaje svojo strast. »Dokler sem imel tvoj zakon za pošten, sem spoštoval to vez, kakor se spodobi dobremu moslemu. A tvoja ženitev je bila samo zvijača in oskrumba svete postave prerokove. Zato proglašam jaz, ki si pred menoj izvršil to bogokletno dejanje, tvoj zakon za

ničev. Ona poslednji ne več tvoja žena; vsak moslem si jo lahko vzame.«

Sakr el Bahr se je hudobno zasmel. »Tisti moslem bi bil mojemu meču bližnji kakor Muhamedovemu raju.« V znamenju svoje pripravljenosti je gusar pri teh besedah poskočil kvišku. Tudi Asad je vstal z ognjevitostjo, ki je človek ne bi bil prišodil moži njegovih let: »Grozíš mi?«

»Da bi jo grozil?« je porogljivo rekel Sakr el Bahr. »Ne! Samo prerokujem.«

To rekši se je obrnil in krenil nizdol proti spodnji palubi ladje. Njegov odhod ni imel posebnega namena. Le jasno mu je bilo, da so besede tu še manj ko jalove in da je bolje pustiti pašo samega s prikrito grožnjo, ki jo je bil izrekel. Drhteč od togote je Asad gledal za njim. Že mu je hotel ukazati, naj se vrne, toda strah, da se ne bi Sakr el Bahr postavil po robu in mu vpricho vseh odrekal pokorščine, ga je zadržal. Oblast, ki se ji je enkrat nekdaj uspešno upre, je že na pol omajana.

Ko se je tako obotavljaval, je Marzak zgrabil očeta za komolec ter mu jel razburjeno in nujno šepetati na uho, zakaj se mora vdati Sakr el Bahrov grožnji.

»To je edina pot. Mar boš zaradi te bledolične hčere pogubljenja postavil vse v nevarnost? Rešiva se je, v šestanovem imenu; za ceno miru ustrezni njegovi želji, in ko se zasedrmo v Alžir, ga daj v varstvo tega miru zadaviti.«

MALI OGLASI

Služba dobi

Beseda 1. Dn. Javek 3. Dn. za sifro ali tajanje naslova 5. Dn. Najmanjši znesek 17. Dn.

Elektromonter
obremen. ključavničar, — dobi službo. Ponudbe na Kongresni trg 5, Ljubljana, poštni predal 153. 25639-1

Krojaškega

pomočnika
za damsko delo, sprejem takoj. Pinarji, Povstovca št. 4. 25082-1

Prodajalko

186 trdnica Ant. Kriepel, Mesini trg 26. Oglašje se naj 29. septembra ob 10. uri dopoldne pri trdnici. 25090-1

2 šivilji in

2 krojača
sprejem. Stalna služba. Takojšen nastop. Izve se: Karlovska 3, pridlije, desno. 25096-1

Prodajalko

za modno trgovino, mlajšo moč takoj sprejem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25092-1

Trgovski pomočnik

manufakturni, tansilj in deher prodajalec, dober izločbeni orazler, vseh nekoga jezika, dobi mesto takoj ali obilčno. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25093-1

Prodajalko

186 modna in konfekcijska trgovina v Ljubljani. V potter pridejo samo prvo vrstne moči z znanjem nemščine. Oferte s prepiš prišleval na ogl. odd. Jutra pod »Postena«. 25071-1

Damsko frizerko

perfektno, za prijetno stalno službo, 186cm. Oferte s zahtevno plačo, prepiš prišleval in sliko na E. Mareš, Maribor, Gosposka 15. 25093-1

Služba išče

Vsaka beseda 50 par, dve 3. Dn. za sifro ali tajanje naslova 5. Dn. Najmanjši znesek 12. Dn. Samostojna kuharica

kuharica

186 delo preko dneva. — Sv. Petra cesta 39. 25091-1

Mlada frizerka

dobro moč, 186cm stalno službo. Če tudi izven Ljubljane. Ponudbe na Leopoldino Slavec, Ljubljana, Zeljarska ulica 11. 25096-2

G. Th. Rotman:

Gospod Kozamurnik postane umetni jahač

V tem je poskočil s svojega stola. »Ženka!« je vzkliknil. »Kakor več, imam že davno namen, da si kupim konja; kaj meni, če bi se jutri peljal na semenj v Krepeljevo in si ga izbral? Pri vojaki sem se učil jahanja in vem, da še nisem pozabil, kar sem takrat znal!«

Naslove malih oglasov pošiljamo samo onim, ki pošljejo znamke za 3 din.

Bivša kuharica

zamska, 186cm službo za hišnico in prazno sobo. Naslov: Kuhar, Wolfova 10. 25072-2

Frizerka

zmožna vodne in šelzne ondulacije ter manikiranja, 186cm službo za takoj. Ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod znakom »Frizerka 27«. 25092-2

Potniki

Beseda 1. Dn. Javek 3. Dn. za sifro ali tajanje naslova 5. Dn. Najmanjši znesek 17. Dn.

Zastopnik(e)

za lep gospodinski predmet kot vzporeden artikel, 186cm. Zepna kolekcija. »Sarko Ljubljana, Moste, — Vodmatska 14/L. 25093-5

Pouk

Beseda 1. Dn. Javek 3. Dn. za sifro ali tajanje naslova 5. Dn. Najmanjši znesek 17. Dn.

Klavir in

francoščino
privatno poučuje odrasle in šolsko mladino, Aneta Potonik, diplomirana v Parizu. Večletna uspešna. Cena zmerna. Prijave dnevno od 10.—17. Tržaška cesta 1/L. 25072-4

Diplomiranega

filozofa
186cm za pripravo dijaka za VI. in VII. realno gimnazijo na delu. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe pod »Filozof« na ogl. odd. Jutra pod »Filozof«. 25068-4

Prodaj

Beseda 1. Dn. Javek 3. Dn. za sifro ali tajanje naslova 5. Dn. Najmanjši znesek 17. Dn.

Peki pozor!

Zaradi opustitve pekarnice prodam dvočasno parno peč in mešalni stroj z motorjem, zelo poceni. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pekarnica«. 25076-6

Najboljši trboveljski

PREMOG
brez prahu.
koks. suha drva
I. Pogačnik
BOHORICEVA 6.
Telef. 20-59

Pohištvo

Beseda 1. Dn. Javek 3. Dn. za sifro ali tajanje naslova 5. Dn. Najmanjši znesek 17. Dn.

Jedilnico

malu rabljeno, moderno, orehova korenina, kupim. Ponudbe s ceno na ogl. odd. Jutra pod »Takoj 61«. 25064-12

Sadje

Beseda 1. Dn. Javek 3. Dn. za sifro ali tajanje naslova 5. Dn. Najmanjši znesek 17. Dn.

Jabolka

razne vrste, prodaje na vagon, avtomobile in zabojer PETER SETINA, Sevnica ob Savi. 25093-33

Stroji

Beseda 1. Dn. Javek 3. Dn. za sifro ali tajanje naslova 5. Dn. Najmanjši znesek 17. Dn.

Hladilni stroj

kapaciteto 50.000 kalorij na uro kupimo. Ponudbe na: Metalno akcijonarsko društvo, Ljubljana, Masarjeva cesta 15. 25091-39

Glasbila

Beseda 1. Dn. Javek 3. Dn. za sifro ali tajanje naslova 5. Dn. Najmanjši znesek 17. Dn.

SOPRANI

EMONA
HONNER
NAJENJE

68.-

120.-
NASA GLASBILA 30 MED
NAJBOUSIMI NASVETU
MODIC
PASAZA NEBOTENIKI

Lokal

Beseda 1. Dn. Javek 3. Dn. za sifro ali tajanje naslova 5. Dn. Najmanjši znesek 17. Dn.

Brivsko

frizerski salon
v letoviskem kraju za radi obremetno ugodno prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25527-19

Manjši lokal

oddam za november. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25098-19

Živali

Beseda 1. Dn. Javek 3. Dn. za sifro ali tajanje naslova 5. Dn. Najmanjši znesek 17. Dn.

Lovski pes

nomski kratkočakan se je izgubil. Navditeja prošimo naj ga odda Ljubljana Karlovska c. 18. 25758-27

Voliera

ca. 132 x 140 x 5 papirajski in 4 drugi eksotami, — ugodno napravljen. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25778-27

Nemško dogo

3 meseca starega piščka, belo črnega proda Jakli, Sevnica. 25093-27

Pinegavski bik

lep, 2-leten, 22 mesecev star, takoj naročilo. Zglašje se je pri Francu Zefak, trg., Slovenjvna, p. Ptuj. 25093-27

Kupim

Beseda 1. Dn. Javek 3. Dn. za sifro ali tajanje naslova 5. Dn. Najmanjši znesek 17. Dn.

Razno pohištvo

tudi starodavno, slojilivo omare, Biedermajr in barok mize, stole, fotelje, porcelan in vse drugo kupuje Golob Marja, Galunova nabrežje 29, Ljubljana. 25095-7

Dragocenosti

Beseda 1. Dn. Javek 3. Dn. za sifro ali tajanje naslova 5. Dn. Najmanjši znesek 17. Dn.

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišjih cenah CERNE - juvelir Ljubljana, Wolfova ulica 1. 12-38

Kapital

Beseda 1. Dn. Javek 3. Dn. za sifro ali tajanje naslova 5. Dn. Najmanjši znesek 17. Dn.

Hranilne knjizice

vrstnostne papirje vnovič po najboljši cen. za takoj inemu izplačilo izpolnjuje vse bančne in druge kre ditne obilgosti — posle akvizitatorje

Alojziji Planinšek

trg ag bančni poslov. Ljubljana, Beethova ul. 14/L. telefon 35-16. 39-16

Srečke

Prodajalec za srečke na redne loterije, 186cm proti ugodnim pogojem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Srečke«. 27n-16

Hranilne vloge

kupite ali prodate potom moje pisarne najbolje RUDOLF ZORF Ljubljana, Gledališka 12, Telefon 38-10. 25093-46

Gospa

186cm 60.000 Din posojila proti vključbi na bico. Za obresti stanovanje in vso prekrbo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod znakom »Zanesljiva 60«. 25087-16

Lokal

Beseda 1. Dn. Javek 3. Dn. za sifro ali tajanje naslova 5. Dn. Najmanjši znesek 17. Dn.

Brivsko

frizerski salon
v letoviskem kraju za radi obremetno ugodno prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25527-19

Manjši lokal

oddam za november. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25098-19

Nova manufakturna trgovina!

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da otvorim v četrtek, dne 30. septembra 1937 v palači Banovinske hranilnice

manufakturno in modno trgovino.

Imel bom vsakovrstno v manufakturno in v modno stroko spadajoče blago inozemskega in tuzemskega izdelka v veliki izbiri, da mi bo omogočeno s točno potrebo nuditi cenj. odjemalcem prvovrstno blago po nizkih cenah.

Za obilen poset se priporoča

ŠRAJ JOSIP — Maribor, Palača Banovinske hranilnice

Brivski in

frizerski salon
moderno urejen, dobro 186cm, v industrijskem centru na Gorenjskem. — prodam zaradi bolezn. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Resni reflektant«. 25528-18

Obrt

Beseda 1. Dn. Javek 3. Dn. za sifro ali tajanje naslova 5. Dn. Najmanjši znesek 17. Dn.

Anton Kovačič

Izdelovanje gilastih peči v najmodnejših vzorcih. Postavitve vseh kovinskih štedilnikov in kamninov. Obilaganje hodnikov, kopalnice, mesnice itd. z belimi ali barvnimi inozemskimi email ploščami. Samopne in kmečke peči. Vsa v stroko spadajoča popravila izvršujem točno. Cene solidne. Garancija za material in delo Ljubljana. Viška ul. 3. (Rožna dolina), tel. 33-57. 276-36

Posest

Beseda 1. Dn. Javek 3. Dn. za sifro ali tajanje naslova 5. Dn. Najmanjši znesek 17. Dn.

Lepo parcelo

na Kodeljevem, — ugodno prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25084-30

Velika hiša

z gostilno, tujskimi sobami, vrtom, dvoriščem in gozdno parcelo, napravljen v mestu na Gorenjskem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prometna 400«. 25086-20

Stanovanje

Beseda 1. Dn. Javek 3. Dn. za sifro ali tajanje naslova 5. Dn. Najmanjši znesek 17. Dn.

5-sobno stanovanje

v centru mesta oddam takoj, a ov v vseh poslovalnicah Jutra. 25093-21

3-sobno stanovanje

na novo prepletkano, s kopalnico, oddam 1. oktobra v bližini bežigradske osnovne šole. Pozirje se v trafiki Tyrševa cesta 53. 25549-31

Stanovanja

Beseda 1. Dn. Javek 3. Dn. za sifro ali tajanje naslova 5. Dn. Najmanjši znesek 17. Dn.

Komfortno

stanovanje
tri ali večje dvosobno, blizu centra, 186cm za november. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Višji drž. uradnik«. 25090-21a

1- ali 2-sobno

stanovanje
izketa zakonca brez otrok v bližini Sv. Petra ceste. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Točen plačnik 989«. 25098-21a

Med mestom

posreduje »Jutrovo« mali oglašnik

INERIRAJ

V »JUTRU«

LOKAL

obstoječ iz dveh prostorov na zelo prometnem kraju v centru Ljubljane oddam. Lokal je primeren za vsako trgovino, za zastopstva ali pisarne, ob neznatni preureditvi prostorov, brez večjih stroškov. — Naslov pove oglašni oddelek »Jutra«.

Nova specijalna

ELEKTRO in RADIO DELAVNICA

Popravila in previjanje elektromotorjev, avtodin, in transformatorjev. Popravila in moderniziranje radij. aparatov. Polnjenje in popravila vseh vrst akumulatorjev. Inštalacija luči in moči. Vsa dela se izvršujejo strokovno točno in po solidnih cenah.

Se priporoča

IVO GRILC,

Švabičeva ulica št. 7, Trnovo, nasproti Sokola II.

Korespondentko

za januar sprejme veletgovina v Ljubljani. Reflektira se le na popolnoma zmožno slovenske, srbohrvaške in nemške korespondence. Isto tam se sprejme začetrnica. Več jezikov zmožne imajo prednost. Pisemne ponudbe na oglašni oddelek »Jutra« pod »Perfektne«. 25